

fuzinar

Leto XXIV

Ravne na Koroškem, 13. marca 1987

Št. 3

IZ VSEBINE

- Kako smo gospodarili lani, kako bomo letos
- Naše delo v januarju
- Oskrba z energijo
- Diplomant razvil ciklo gonilo
- Metalurginja naj bo
- Industrijski pleskarji niso samo pleskarji
- Polemika: Problemi konstruktorske dejavnosti v Železarni Ravne
- Hotuljci, glave pokonci
- Družinski odnosi in otrokove duševne motnje
- Monotipije Darinka Plevnika
- Nov uspeh našega orkestra
- Rekreativna in šport
- Kadrovska gibanja
- 8. marec ob rob

Vsem sodelavkam čestitamo za dan žensk

NAŠI CILJI V LETU 1987

Z letošnjim gospodarskim načrtom smo sprejeli naslednje glavne cilje: skupne proizvodnje moramo doseči 580.809 ton, blagovne proizvodnje 157.854 ton, izvoza 36,9 milijona \$, eksterne realizacije pa 159,7 milijarde din.

Celotnega dohodka načrtujemo 357,8 milijarde din, dohodka 60,5 milijarde din, sredstev za OD 27 milijard din, za poslovni sklad, sklad skupne porabe in rezervni sklad pa 16,9 milijarde din.

(Vir: podatki Delovne skupnosti za gospodarjenje)

POGODBENE OBVEZNOSTI MORAMO IZPOLNJEVATI SOLIDNO

Naši kupci izdelkov črne metalurgije in mehanske obdelave močno pritiskajo na cene. Hudo nam zamerijo dolge dobavne roke, predvsem pa še njihovo podaljševanje.

Z novim zakonom o celotnem dohodku in prihodku se bodo razmere glede povpraševanja še zaostriale. Denarja za naročila bo vedno

manj, težnje po zmanjšanju zalog pa vedno večje. V železarni bomo nujno morali začeti bolje planirati proizvodnjo in solidneje izpolnjevati pogodbene obveznosti. Čeprav se radi pohvalimo s kvaliteto, je tudi res, da bomo morali v številnih primerih kar najhitreje bistveno izboljšati odnos do kakovosti in se na vso moč truditi zanjo.

(Vir: podatki ravnatelja tozda Komerciala)

VARČUJMO Z UVOŽENIMI MATERIALI

Zaradi državnih dolgov v tujini nam banka že od decembra lani ne poravnava plačilnih nalogov za že uvožene in še naročene repromateriale v tujini. Tako smo imeli 12. februarja že za 2,3 milijona \$ neplačanih plačilnih nalogov.

Avans DPRP za prvo četrtletje 1987 smo v celoti porabili za reklamacijske zaključke iz 4. kvartala 1986, zato ne moremo realizirati uvoznih naročil za letošnje 1. četrtletje. Ker ni pričakovati, da bi se stanje v kratkem bistveno izboljšalo, pozivamo vse odgovorne k skrajnemu varčevanju z uvoženimi materiali. Kjer se le da, jih nadomestimo z domačimi.

Kako smo gospodarili lani, kako bomo letos

V Železarni Ravne smo lani izdelali 239.120 ton jekla, kar je za 1,4 odstotka več kot leto poprej. Skupna proizvodnja je znašala 552.964 ton in je padla za 0,2 odstotka, produktivnost (t/zap./m.) pa za 1,5 odstotka. Dosegli smo 165 milijard din celotnega prihodka, dohodek je znašal 34,7 milijarde din, čisti dohodek pa 23,6 milijarde. Poprečni OD na 182 ur je v letu 1986 znašal 143.878 din, decembrski pa 185.888 din.

To so le nekateri izmed številnih bilančnih podatkov Železarne Ravne za leto 1986. Kaj pomenijo, oziroma kako smo gospodarili lani in kakšna so predvidevanja za letos, smo povprašali ravnateljico Računovodstva Marijo Praper, ravnatelja Gospodarjenja Janeza Žnidarja, o gospodarjenju v tozidih pa so tokrat spregovorili ravnatelji naših velikih metalurških tozdov. Prihodnjic bomo dali besedo še drugim.

Marija Praper, ravnateljica Računovodstva:

POSLOVALI SMO USPEŠNO

»Železarna Ravne je kot delovna organizacija leto 1986 zaključila uspešno, nekateri tozidi pa seveda od splošne ocene odstopajo. Med uspešne lahko štejemo Kovačnico, Valjarno, Kalilnico, Stroje in dele, Pnevmatične stroje in Vzmetarno, medtem ko so s 'pozitivno ničlo' poslovali Jeklolivarna, Armature, Kovinarstvo in Monter, Težki strojni deli pa so v izgubi.

ratna sredstva so pa celo nižja, kot smo načrtovali.

Dohodek je v primerjavi z letom 1985 porasel za 148 odst., osebni dohodek pa za 145 %, kar pomeni, da smo sredstva za OD delili v skladu z zvezno resolucijo.

Pri delitvi čistega dohodka smo upoštevali usmeritev, da je treba v največji možni meri formirati sredstva za **gradnjo stanovanj** ter v celoti — po planu — napolniti **sklad skupne porabe** (primanjkljaj neuspešnih tozdov pokrijejo uspešni). V preteklosti nismo namenjali posebnih sredstev za individualno stanovanjsko gradnjo, letos pa je prav za ta namen predvidena precejšnja vsota iz sklada skupne porabe. Izpolnili smo tudi del naših obveznosti do skupnega občinskega programa (razvoj družbenega standarda).

Rezerv smo formirali toliko, kot določa zakon, del smo jih porabili za pokritje primanjkljaja v TSD.

Ostala sredstva smo razporedili v poslovne sklade tozdov, ki jih bodo porabili deloma za lastne potrebe, deloma pa jih bodo odvedli sisom materialne proizvodnje ter za nerazvita območja.

Naša delovna organizacija je uspešna tudi po merilih sozda in glede na panogo ČBM. Kljub temu pa z našim gospodarjenjem ne moremo biti povsem zadovoljni. To namreč ni tista prava uspešnost v poslovnem smislu, ki prinaša vedno večjo finančno sposobnost, dovolj sredstev za razširjeno reprodukcijo, za večji družbeni standard, za večje osebne dohodke. Mi ustvarimo komaj dovolj sredstev za kolikor toliko spodobne osebne dohodke (v našem okolju), najnujnejša za družbene potrebe, a daleč premalo za razširjeno reprodukcijo, kar dokazuje velika stopnja odpisanosti naših osnovnih sredstev.

Če bomo hoteli obveljati kot res uspešna delovna organizacija, bomo morali v prihodnje izrabiti vse rezerve, ki jih v organizaciji dela, znanju in produktivnosti še nedvomno imamo.«

Janez Žnidar, ravnatelj Gospodarjenja:

LETOS MORAMO STORITI ZNATNO VEČ KOT DOSLEJ

»Planska predvidevanja za leto 1987 kažejo, da bo ob skrajšanem delovnem času in v zaostrenih gospodarskih razmerah, ki jih letos pričakujemo, treba za doseganje pozitivnih rezultatov v vseh tozidih in delovnih skupnostih storiti znatno več kot doslej. Znižati bo treba proizvodne stroške, povečati izplen in produktivnost, skrajšati dobavne roke in dogovorjene obveznosti bolj spoštovati kot doslej, izboljšati kakovost izdelkov in storitev, dvigniti na višjo raven strukturo prodanih izdelkov, bolj varčevati z energijo, skratka, znižati moramo vseh vrst stroške in povečati celotni prihodek.

Nemoteno poslovanje je tako kot v prejšnjih letih odvisno predvsem od zagotovitve potrebnih surovin, rezervnih delov in strojev iz uvoza. V sedanjih raz-

merah na jugoslovanskem trgu, ko deviz za uvoz vsem primanjkuje, bo to mogoče doseči le tako, da bomo izvozne načrte sproti uresničevali.

S planom predvidevamo večje motnje v poslovanju nekaterih tozdov (izguba ali nepokrite obveznosti), če se jim ne bomo izognili s takojšnjimi ukrepi za izboljšanje poslovanja. V vseh teh tozidih bodo pripravili predsanacijske programe.

Ker imamo v vseh delovnih okoljih še vedno veliko notranjih rezerv, bo mogoče dobre poslovne rezultate doseči in s tem zagotoviti tudi v težjih gospodarskih razmerah nadaljnji napredek delovne organizacije ter rast osebnega in družbenega standarda.«

Vladimir Rac, ravnatelj Jeklarne:

USPELI BOMO LE S PRIZADEVANJEM VSEH

»Za nas jeklarje je bilo leto 1986 zelo uspešno. Dosegli smo novo najvišjo znamko v količini surovega jekla — 235.499 ton. Res smo za planom malo zaostali, a glede na motnje v prevzemanju jekla je to za nas vseeno velik uspeh, saj smo v proizvodnji vezani na nadaljnjo predelavo.

S specifično porabo energije smo zadovoljni, saj je rahlo povečanje porabe elektrod in energije posledica, sekantja proizvodnje zaradi nerednega odvzemanja jekla. Veseli nas upadanje izmečka, ki se je v primerjavi z letom 1985 znižal za 17 odstotkov, še vedno pa dosegamo prenizek izplen.

Doseženi rezultati so nam omogočili, da se je poprečni OD v tozdu že približal višini, ki jo glede na posebne pogoje dela Jeklarna zasluži. Sistem nagrajevanja nam omogoča, da skoraj vsak posameznik v kuverti zaznava kakovost lastnih prizadevanj.

V letu 1987 so zaradi skrajšanja delovnega časa in zaradi novih zakonskih predpisov pred nami težke obveznosti. Izdelati 235 tisoč ton jekla v krajšem času pomeni vrhunsko organizacijo dela in redno oskrbo s surovinami — novi predpisi pa zahtevajo znižanje zalog na minimum. Uspeli bomo le ob dobri povezanosti nabavne, vzdrževalne in proizvodne funkcije. Predvsem nabavna služba ima veliko odgovornost, saj bomo izplen lahko povečali le, če bomo imeli dober vložek. Od tega pa je odvisno, kako bomo zadovoljili predelovalce našega jekla in posredno tudi kupce izdelkov Železarne Ravne. Letos bomo torej načrtovane rezultate dosegli le, če si bomo zanje prizadevali vsi.«

Marija Praper

Na uspešnost delovne organizacije kaže primerjava z letom 1985 in tudi z gospodarskim načrtom za leto 1986.

Celotni prihodek smo ustvarili s prodajo na zunanem trgu in med tozidi ter s posojanjem denarja. Zunanjim kupcem (domači trg in izvoz) smo prodali za 92,5 milijard dinarjev izdelkov in storitev, za 65 milijard je bilo prodaje med tozidi železarne, z obrestmi pa smo zaslužili 6 milijard dinarjev.

Porabljena sredstva so se gibala v glavnem po predvidevanjih; veliko večja smo obračunali za amortizacijo, saj smo poleg minimalne obračunavali tudi pospešeno v višini 3 milijarde 600 milijonov dinarjev, obresti za ob-

Vladimir Rac

Učinke gospodarjenja v Jeklarne že vrsto let merimo s specifično porabo surovin, materialov in energije. Smo obrat, ki neposredno občuti nabavno politiko, raven gospodarjenja z materiali v delovni organizaciji, specifične zahteve individualne proizvodnje v Kovačnici in Jeklolivarni ter organizacijo vzdrževanja.

Jože Matitz, ravnatelj Jeklolivarne:

TOZD POTREBUJE POMOČ STROKOVNIH SLUŽB

Z rezultati gospodarjenja v letu 1986 nismo zadovoljni. Pestili so nas naslednji problemi:

— Nekajletna investicijska gradnja še vedno ni uspešno končana. To nam je lani povzročilo velik izpad proizvodnje, kar je močno vplivalo na zaključni račun, glede na gibanje ob periodičnih obračunih namreč tudi ta ne more biti spodbuden.

Jože Matitz

— Drugi problem so odločno prenizke cene za del asortimenta. V mislih imam predvsem namensko proizvodnjo, deloma pa tudi nekatere izvozne izdelke. Cena za litino je tako nizka, da v poprečju niti ne pokrije variabilnih stroškov. Ker pa ta del asortimenta predstavlja 65 odstotkov

našega proizvodnega programa, nam povzroča tak primanjkljaj, da ga s preostalim asortimentom, s prodajo katerega sicer pokriva mo proizvodne stroške, ne moremo nadomestiti.

— Težave nam povzroča tudi izjemno velik absentizem. Vsak dan je odsotna poprečno petina zaposlenih v tozdu. Med zaposlenimi je še zelo močna skupina delavcev z omejenimi delovnimi zmožnostmi, kar nam onemogoča premestitve, tako da lahko dnevno računamo le s kakimi 70 odstotki delavcev, ki so sposobni dajati polne delovne učinke.

Pred 6 do 7 leti je livarna solidno poslovala, z rastjo inflacije pa se naše razmere vse bolj slabšajo.

Na začetku leta 1987 smo v skrbih. Pogoji na tržišču se močno zaostrejejo, kupci pritiskajo na cene in zahtevajo visoko kakovost izdelkov. Ne bi bilo težko, ko bi bil tozde ekonomsko trden. Če hočemo dvigniti kakovost, moramo veliko vložiti v delovna sredstva in v šolanje kadrov. To so dolgoročne naložbe, vendar nujne takoj, drugače bomo izgubili kupce. Ker pa smo finančno oslabiljeni, je to za nas težko rešljiv problem.

Notranje rezerve imamo še v izrabi delovnega časa (zmanjšati se mora odsotnost z dela, vendar ne na račun resnično bolnih) in proizvodnih agregatov (nujno je treba takoj dokončati vsa investicijska dela na njih). Pri reševanju teh problemov je nujna pomoč pristojnih strokovnih služb. Le če bo naše sodelovanje uspešno, bomo težke razmere v Jeklolivarni letos popravili.«

Koloman Vrečič, ravnatelj Kovačnice:

TEŽKO BOMO DOSEGLI TAKE REZULTATE KOT LANI

»V letu 1986 smo poslovali uspešno. Prodali smo 36.055 ton kovanih izdelkov. Skupno proizvodnjo smo v primerjavi z letom poprej povečali za 1,6 odstotka, zmanjšali smo neuspelo proizvodnjo in izmeček ter nekoliko izboljšali asortiment. Izvoz je nekoliko nazadoval, zato pa smo znatno več odkovkov dali v predelavo mehanskim tozdom, kar je v skladu z usmeritvami železarne k večji finalizaciji izdelkov.

Vse leto smo uresničevali akcijski program, s katerim smo si začrtali ukrepe za dobro gospodarjenje. Tako smo dosegli rekordno proizvodnjo in zadovoljivo kvaliteto ter zmanjšali specifično porabo energije kar za 7,5 odstotka.

Bili smo dobro oskrbljeni z vložnimi materiali, z vsemi vrstami energije, poslabšala pa se je kakovost rezervnih delov in nekaterih materialov, potrebnih za proizvodnjo. Kljub temu je bilo vzdrževanje solidno in zasedenost proizvodnih zmogljivosti dobra.

Kljub rekordni proizvodnji nam je ob koncu leta ostalo okoli 2100 ton neizpoljenih naročil, ki jih je prodaja večinoma prenesla v leto 1987. Zaostanki so posledica motenj v proizvodnji, predvsem

analizno zgrešenih šarž, deloma pa tudi zaradi slabega planiranja. Za letos so nam zaostala naročila prišla prav, saj nam je na za-

Koloman Vrečič

četku leta primanjkovalo novih. Nekatere delovne organizacije, predvsem tiste, ki delajo za izvoz in imajo lastna devizna sredstva, so začele odpovedovati naročila, ker drugod lahko dobijo cenejši

Brušenje za kovanje

material kot pri nas. Zaradi spremenjenih zakonov si vsi prizadevajo zmanjšati zaloge in kupovati sproti. Zato se bomo morali tudi mi usposobiti za sprotno dobavo, kar pomeni za nas večjo delovno disciplino in dosledno spoštovanje dogovorjenih obveznosti.

Letošnji plan je tonažno višji od lanskega, izboljšati pa želimo

tudi asortiment izdelkov. To je za nas velika naloga, ki jo bomo zaradi zastarelosti večine proizvodnih agregatov (novi so le kovaška linija, žarilna peč in krčilni stroj) težko dosegli. Razen tega smo znova vzpostavili kupoprodajne odnose z Jeklarno, kar bo prav tako lahko imelo posledice za naše poslovne rezultate.«

Sead Karadža, ravnatelj Valjarne:

MODERNIZACIJA JE NUJNA

»Navadili smo se govoriti, da poslujemo v težkih razmerah, toda to za nas tudi res drži. Predvsem zato, ker so naše proizvodne naprave dotrajane in jih je težko tako vzdrževati, da z njimi še dosegamo zahtevne proizvodne načrte. Obratujejo neprekinjeno v štirih izmenah in zastoji zaradi okvar so precejšnji.

Kljub temu smo izpolnili plan na težki progji, toplotni obdelavi, nekoliko pod tonažnim planom (za 8 odstotkov) pa smo na srednji in lahki progji.

Ko smo lani ugotovili, da zaradi okvar, ki zmanjšujejo proizvodni čas, ne bomo dosegli količinskega plana, smo si zadali cilj doseči načrtovani dohodek z večjim deležem visoko legiranih jekel ter proizvodnje za izvoz in interne dobave tozdom. To nam je tudi uspelo. Proizvodnjo za izvoz smo vrednostno presegli za 10%, količinsko pa smo izvozni načrt dosegli le 74-odstotno. Uspešni smo bili tudi pri zmanjševanju izmečka, ki je padel kar za 30 odstotkov v primerjavi s prejšnjim letom. S tem smo dosegli cilj — manj kot 1% izmečka na skupno proizvodnjo. Tak rezultat je že posledica prizadevanja za večjo ustvarjalno, inovativno dejavnost ter težje po kakovostnem delu v tozdu.

Za leto 1987 nismo bistveno povečali količinskega plana proizvodnje profilov. Poskušali se bomo preusmeriti v čim zahtevnejšo proizvodnjo, ki daje tudi boljše ekonomske učinke.

Ko bo začela obratovati nova ogrevalna peč (zagon kasni), bo na-

še upanje, da bomo zahtevni proizvodni plan lahko uresničili, realnejše.

Letos je že skrajni čas, da se v železarni končno odločimo glede modernizacije Valjarne. Pričakujemo, da se bodo odgovorni

Sead Karadža

v PII resnično zavzeli in pravočasno pripravili in priskrbeli vso dokumentacijo, potrebno za začetek investicijske gradnje. Modernizacija Valjarne je nujna, če nečemo zaostajati za konkurenco, ki je za proizvodnjo, kakršno načrtujemo tudi mi, že zdaj ustrezneje opremljena.«

Mojca Potočnik

OSKRBA Z ENERGIJO V JANUARJU

V januarju se je zopet podražila elektro energija za 25 %, višje pa so tudi cene zemeljskega plina za 27 %, mazuta za 3 %, čistega dušika za 7 %, argona za 4 % in vode za 37 %.

Skupni stroški porabljene energije v železarni so tako znašali v januarju 1,6 milijarde din, kar je za okoli 24 % več kot v decembru 1986. Stroški na tono skupne proizvodnje znašajo v tem mesecu že okoli 35.200 din/t, kar je za 29 % več kot v prejšnjem mesecu. Vzroke za tako visoko odstopanje je treba iskati v višjih cenah predvsem elektro energije, zemeljskega plina in industrijske vode. Velik vpliv imajo tudi povečani stroški za ogrevanje, saj so bile v januarju zunanje temperature izredno nizke.

Oskrba z nabavljeno energijo je bila omejena, mazuta smo dobavili 46,5 % manj, kot smo ga planirali, poraba zemeljskega plina je bila omejena na pogodbeni odvzem, zato se je porabilo več propan-butana. Kljub temu so bili vsi porabniki redno in v zadostnih količinah oskrbovani s primarno energijo. Nekaj motenj je bilo le z oskrbo pitne vode zaradi zamašitve cevovodov po priklopu vodovoda Šumc na naše omrežje.

Poraba energije je bila v glavnem pod planom ali v mejah. V večji meri prekoračuje plan sanitarna topla voda, delno zaradi varnostnih ukrepov pred zamrzovanjem, propan-butana pa zaradi nadomeščanja zemeljskega plina.

1. Primarni energenti	Poraba	Stroški 10 ³ din
Elektro energija	21.718.000 kWh	722.313
Zemeljski plin	6.754.090 Sm ³	440.704
Butan-propan	51.310 kg	6.019
Mazut	656.380 kg	52.297
Koks	2.560 kg	156
Karbid	22.300 kg	4.802
2. Sekundarni energenti	Poraba	Stroški 10 ³ din
Acetilen	7.597 kg	7.918
Industrijska voda	1.608.445 m ³	75.682
Sanitarna topla voda	13.650 m ³	11.281
Para	5.804.000 kg	63.670
Centralno ogrevanje	17.209.200 MWh	184.913
Kisik	519.488 kg	78.743
Komprimirani zrak	6.290.000 m ³ n	32.029
Čisti dušik	1.439 m ³ n	1.198
Tehnični dušik	39.020 m ³ n	3.288
Argon	9.359 m ³ n	13.430

Pri Delavski enotnosti je izšla aktualna publikacija z naslovom "Ekologija, energija, varčevanje", v kateri so zbrane dosedanje ugotovitve o neučinkovitosti rabe energije v Sloveniji in velike ekološke obremenitve ter možnosti nadaljevanja razvoja energetike pri nas. Na to temo bo organizirana problemska konferenca, ki jo organizira in vodi SZDL z namenom, da uveljavimo večjo skrb za prostor, okolje in energijo, s tem pa tudi spremembo trenda sedanjega razvoja na tem področju.

Izhodišča odprta vprašanja, ki jim mora problemska konferenca nameniti posebno pozornost, so:

1. Kako velik mora biti porast primarne energije pri planiranem porastu družbenega proizvoda (plan predvideva 3,5-odstotno rast družbenega produkta in 2,4-odstotno rast uporabljene energije).

2. Koliko in kakšne nove elektroenergetske objekte potrebujemo za nadaljnji razvoj SRS:

— kako najbolje izrabiti hidroenergetski potencial slovenskih rek
— pod katerimi pogoji in kdaj je možno oziroma smotrno graditi hidroelektrarne na Savi in Muri.

3. Ali je za naš razvoj in s svetovnimi izkušnjami ter z izkušnjami z jedrsko elektrarno Krško in rudnikom urana Žirovski vrh nadaljnja usmeritev v jedrsko energijo ekonomsko, tehnično, družbeno in ekološko smotrna in pod kakšnimi pogoji.

4. Kako naj se uporabljajo goriva v Sloveniji, da bo ekološki vpliv najmanjši (vprašanje distribucije plina, nafte, premoga, vloge daljinskega ogrevanja in cenovna politika).

5. Katero proizvodnjo je treba prestrukturirati in kako, da bo družbeni produkt raste bistveno hitreje od potrebne energije.

6. Kakšni ekonomski odnosi naj se vzpostavijo v energetiki (po kvantiteti in kvaliteti energije).

7. Kako naj se izboljša gospodarjenje z energijo in s katerimi sredstvi, da bi se povečala energetska učinkovitost gospodarjenja.

8. Katera proizvodnja v Sloveniji ne bo sposobna prenesti realnih cen energije.

9. Kakšne so možnosti za vključevanje energetskega gospodarstva Slovenije v jugoslovansko in svetovno.

10. Kako intenzivirati razvoj in uporabo alternativnih in obnovljivih virov energije.

11. Kakšne spremembe moramo izvesti, da bomo lahko realizirali temeljne cilje družbenega razvoja — kakovost življenja, varstvo oko-

lja, smotrna raba energije — ki v sedanjih planih razvoja niso uravnoteženi.

Katera vprašanja se nas bolj tičejo, bo morala pokazati razprava v železarni, kot seveda tudi v kraju, kjer živimo, saj vemo, da imamo nerešenih več problemov. Predvsem nas železarje zadevajo teme, navedene v točkah 5, 7 in 8.

TOZD Energija

DIPLOMANT RAZVIL CIKLO GONILO

Ena od težav, s katerimi se ubada naš dislocirani tozd Armature, je do nedavna bila neustrezen kader. Toda v zadnjih letih je začel tozd vzgajati mlade inženirje in zdaj veliko pričakuje od njih.

Bojan Krautberger, eden mladih upov (na fotografiji je z novim izdelkom), bo v kratkem diplomiral na Tehnični fakulteti v Mariboru, pri prof. Jožetu Flaškerju. Za diplomsko nalogo si je izbral razvoj ciklo gonila. Da jo je lahko opravil, sa je v Armaturah zaposlil kot praktikant.

Bojanov mentor v železarni dr. Anton Pratkanec je z njegovim delom zelo zadovoljen. Pravi, da je fant v kratkem času razvil zelo zahteven izdelek.

Ta izdelek je t. i. ciklo gonilo. Čeprav strokovna literatura že dolgo piše o njem, ga tako v svetu kot pri nas proizvajajo le redki, ker je njegove sestavne dele zelo zahtevno izdelati. Tudi v Železarni Ravne jih do zdaj nismo bili sposobni, z novim CNC erozimatom v TRO na Prevaljah pa jih bomo.

Bojan Krautberger

Nov izdelek so v Armaturah začeli razvijati zato, ker morajo nujno razširiti oziroma dopolniti svoj proizvodni program. Ne zadoščajo več le zaporne armature z ročnim krmiljenjem (zasuni, ventili, krogelne pipe), svet zahteva tudi avtomatizirane (razmerje je zaenkrat 50 : 50).

Poganjajo jih gonilniki. Kot najbolj primerno gonilo so v Armaturah s sodelovanjem razvojnega oddelka v železarni izbrali ciklo gonilo. Zaradi svoje konstrukcije in lastnosti je zelo primerno za namestitev na armaturo. Je trikrat lažje oziroma manjše, kot so klasični reduktorji. Njegove druge prednosti pa so: ima velik izkoristek (tudi do 95 %), pri njem ne nastopa problem odvoda toplote, je zelo dobro uravnoteženo, ni čutiti vpliva zamašnih mas (kot pri klasičnih gonilih). Zaradi majhnega vztrajnostnega momenta se hitro odziva pri vklopu, izklopu in spremembi smeri vrtenja itd.

Ciklo gonilo pa ne bo dopolnilo le proizvodnega programa v Armaturah, uporabljali ga bodo tudi v tozdu Pnevmatični stroji za pogon gosenične hidravlične lafete strmica.

Zaenkrat je za novost z domačega trga okoli 100 naročil (skupaj z armaturo).

S ciklo gonilom pa se je razvojna pot gonilnikov v Železarni Ravne šele prav začela. Potrebe so velike, in naše strokovnjake čakajo na tem področju še mnoge raziskovalno-razvojne naloge.

Helena Merkač

DELAVKE IMAJO BESEDO

METALURGINJA NAJ BO

Do letos smo lahko v Železarni Ravne dokazovali resnično obstojanje enakopravnosti. Ze bežen sprehod po naših halah in pisarnah pokaže brusilko, ki brusi ob brusileu, kalilko, ki kali ob kalileu, konstrukterko, ki konstruira ob konstrukterju.

Toda še letos se zna zgoditi, da ne bomo mogli zaposliti vseh naših študentov iz srednje šole na Ravnah, mogoče celo zdajšnjih pripravnic ne bomo mogli vzeti za stalno. Ni še rečeno, le kaže tako in opozarjanja so tu. Težavo so nakazali delegati akcijske konference ZK v januarju, nato je o njej razpravljala Odbor za kadre in splošne zadeve pri DS železarne. Obe telesi sta zahtevali, da kadrovska služba čimprej »pripravi metodološki pristop k projektu zaposlovanja žensk, na katerega podlagi bi nato vodstveni delavci in komisije za kadre v tozdih mogli situacijo resno in objektivno preučiti«.

Zato smo naprosili IVANKO PRISLAN, strokovno delavko v kadrovski službi Delovne skupnosti KSZ, da o tem posebej spregovori.

»V naši občini je problem zaposlovanja žensk bolj izrazit kot v drugih okoljih, ker prevladuje težka industrija, in je le malo možnosti za delo žensk.

V metalurgiji so pogoji dela še posebej težki — prah, vročina, vibracije, težko fizično delo. Ženska že zaradi fizioloških omejitev ne more opravljati takih del, dodatno pa možnosti omejujejo še zakonski predpisi, ki prepovedujejo nočno delo žensk v industriji.

Železarna Ravne si je zadnja leta kljub takim omejitvam prizadevala za zaposlovanje žensk v metalurgiji. Največ delavk v neposredni proizvodnji metalurških obratov dela v livarni, kjer prevladujejo jedrarke in brusilke, nekaj pa je tudi žerjavovodkinj v vseh tozdih metalurgije.

Inženirke delajo predvsem na razvojno-raziskovalnih delih ter zahtevnejših delih s področja predpisovanja tehnologije, metalurške tehnice pa kot planerke in tehnologinje. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je žensk na teh delih veliko manj kot moških.

Podobna je situacija v svetu, pa tudi v drugih železarnah Jugoslavije.

Prizadevanju za večje zaposlovanje žensk je bila naravnana tudi študentska politika. Zadnja leta smo na strokovnih delih zaposlovali skoraj toliko deklet kot fantov.

Lani se je prvič opazneje pojavil problem zaposlitve deklet — metalurških tehnikov. Priprave dela so zasedene, čeprav ponekod tudi z neustreznim kadrom, vendar prostih mest ni. Letos podatki kažejo, da se je problem zaposlovanja deklet pojavil v vsej svoji razsežnosti, saj v tozdih odklanjajo dekleta, ki pripravništvo že opravljajo, prav tako pa ne dajejo skoraj nobenih možnosti za opravljanje pripravništva dekletom, ki v tem letu končujejo šolanje. Za fante so možnosti večje, saj jih lahko kasneje rekrutiramo tudi za delovodje. Za dekleta pravimo, da ne bi bile sposobne uspešno voditi delovnih skupin, v katerih so sami moški in pri katerih je v glavnem tudi zelo neustrezna izobrazbena struktura. Razmišljamo pa, da bi začeli uvajati dekleta — delovodkinje v skupinah, kjer prevladujejo ženske.

Zaradi situacije, ki je nastala, smo lani močno omejili razpis študentov za dekleta v metalurgiji. To lahko razumemo kot prilagoditev sedanjemu stanju z omejenimi možnostmi za zaposlitev deklet v metalurgiji. Lahko pa razumemo to tudi kot korak nazaj v naših prizadevanjih za zaposlovanje žensk v proizvodnji. Najbrž so take odločitve tudi popuščanje tradicijam in neredki prikriti odpori zaradi biološke funkcije ženske ter s tem povezanih odsotnosti z dela. Šola ima še vedno, kljub našim omejitvam pri študentskih, približno polovico vpisanih deklet, ki bodo iskale zaposlitev v naši železarni. Menim torej, da bi možnosti morali hitreje iskati s konkretnimi premiki v proizvodnji, še posebej, ker se problem pojavlja tudi v mehanski obdelavi.

Še enkrat bom zapisala besede tov. Prislaneve »neredki prekriti odpori« in jih postavila ob citat z akcijske konference ZK: »Neredko pa je čutiti tudi odpore do zaposlovanja žensk. Kadrovska služba naj ugotovi, kateri so takšni tozdi v železarni in zakaj so takšni.«

Meni se je takrat spraševanje po vzroku zdelo odveč, vsaj v metalurgiji. Prepričana sem namreč, da dekleta — gledano splošno — niso za to stroko. Ravno toliko hodim po metalurških obratih, da vem, kakšna je razlika med »tam spodaj« in »p.arno. Je tako velika, da šolana metalurginja skoraj nobena ni v obratu.

Čeprav so me pred tem, ki je zdaj izsekana pred vami, opozarjali, »češ, pazi, punca, to področje je nevarno, kajti eno je enakopravnost, drugo so naši otroci, ki jih moramo po osnovni šoli nekam spraviti, tretje je študentska politika železarne, peto so potrebe tozdov,« me je tema mikala. Vedela sem namreč, da mora biti še šesto, saj mi je mimogrede že večkrat udarjalo na uho, namreč »dejansko stanje«.

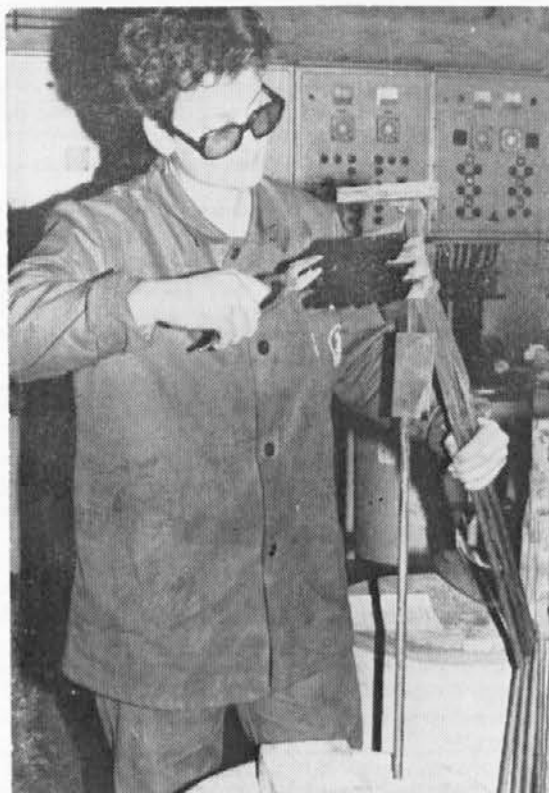
Zagnala sem se ga iskat, še bolj prepričana, da opravljam pravo in koristno delo, ko sem v zapisniku seje Odbora za kadre in splošne zadeve prebrala: »Trmasto vztrajanje, da lahko ženske delajo kjerkoli, ne vodi nikamor, saj spoznanja iz prakse to zanikajo.« Komaj sem našla tri metalurginje, ki delajo v proizvodnji (še od teh sta dve pripravnici, ki si bosta slejkoprej delo iskali na boljšem), četrto pa lajem kot primer ustrezne zaposlitve za metalurginjo. Zal pa je takšnih mest, kot je povedala tudi tov. Prislanova, v Železarni Ravne vse manj.

Vsa dekleta sem vprašala enako:

»Izpolnjuje vaše delo pričakovanja iz časov, ko ste se odločili, da boste metalurginja?«

BERNARDA BREG je preoblikovalka kovin (IV. stopnja), zaposlena v tozdu Kalilnica.

»Zakaj sem se odločila za metalurginjo, pravzaprav ne vem. Razpisana je bila študentska politika, najbrž zato. Ko nisem vedela, katero smer naj vzamem, mi je socialna delavka svetovala kalilko. Nato se nas je

več odločilo za ta poklic. Rekli so nam, da bomo delo imeli 100-odstotno zagotovljeno, pa smo se odločile. V šoli je bilo nato v redu, tudi na praksi ni bilo problemov. Zdaj, ko delam, pa se mi zdi še boljše kot v šoli. Plača je OK, delo tudi ni težko. Ne smem se pritoževati, vesela sem, da sem to delo dobila. Mojster mi je rekel: 'Bodi vesela, da so ti takšno delo zaupali.' In sem res. Pravijo pa — večkrat sem že to slišala — da to moje delo ni za ženske. Do zdaj še tukaj nobena ni redno delala. Iz solne in termalne kopeli grejo hlapi v zrak in to je menda za zdravje škodljivo. Tudi meni so se po obrazu že naredili izpuščaji. Najbrž bi bilo boljše, če bi lahko delala pri 'komorni'. Kljub temu sem zaenkrat vesela, saj imam šiht.»

ROZALIJA PONGRAC je končala V. stopnjo metalurške usmeritve SŠTNPV Ravne. Zdaj je pripravnica v žarilnici tozda Valjarna.

»Ko sem se odločala za poklic, je bila metalurgija zelo modna. Nisem si predstavljala, kaj je to, saj starši ne delajo v železarni, brat pa je strojnik. Mislila sem si, da bom mogoče v laboratoriju, in vedela sem, da bom dobila štipendijo ter po šoli službo.

V šoli nato nisem bila posebno razočarana, še kar rada sem imela strokovne predmete. Imeli pa smo tudi prakso, ki pa mi je že pokazala, kaj vse je lahko metalurgija.

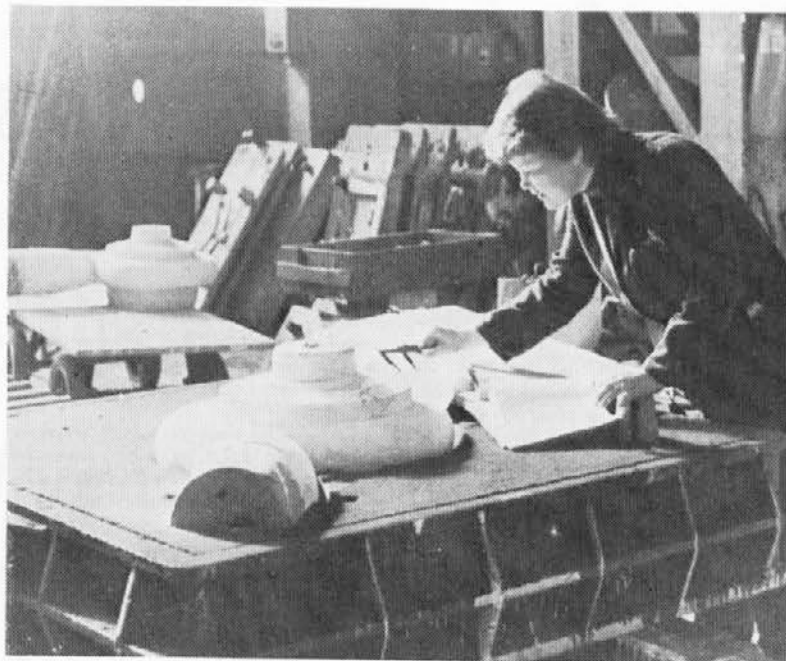
Zdaj delam na toplotni obdelavi Valjarne. Moje delovno mesto je obratna pisarna in obrat, kjer pri peči izvajam kontrole. Menim, da je delo, ki ga opravljam, za ženske — če sodim po sebi. Mene ni strah peči in ne okolja, v katerem delam. Imam pa kolegico, ki se boji v obrat. Torej je to, ali je ženska za obrat ali ne, odvisno predvsem od tega, kakšna je ženska po naravi. Jaz se kar dobro počutim, čeprav sem v začetku včasih imela občutek, da bi rajši na tem delovnem mestu zaposlili fanta. Zdaj trenutno enega nadomeščam, za naprej pa še ne vem, kako bo. Če bi bila možnost, bi kar ostala tukaj.»

MARIJA PIKO, inženirka metalurgije, je samostojna tehnologinja za samostrevalno formanje v oddelku furanske linije tozda Jeklovivarna.

»Da bom šla v industrijo, so se odločili doma, ker ni bilo denarja za kakšne posebne želje. Želela sem postati strugarka, pa ni bilo več prostora, zato sem šla v poklicno metalurško, kjer ga je bilo dovolj. Izučila sem se za jedrarko. Bolj ko je šla praksa proti koncu, bolj sem spoznavala, kako težko je delo jedrark, zato sem se po praksi takoj vpisala v redno srednjo metalurško šolo. Nato sem se zaposlila v Jeklovivarni kot nekakšna referentka za samoupravo in delovna sredstva, skratka, delala sem vse, kar je bilo treba. To mi ni bilo najbolj všeč. Vedela sem namreč, da bi — če bi bila možka (tehnik), imela čisto drugo delo in tozdu bolj koristila. Zato sem končala še I. stopnjo metalurgije in od leta 1981 sem na tem delovnem mestu. Moram reči, da me zdaj to delo zadovoljuje. Je pestro, stalno novo. Navadila sem se na okolje v obratu, kamor moram vsak dan po večkrat, da delam »probe«. Kljub temu pa menim, da metalurgija ni za ženske, vsaj za možnosti in potrebe, kot jih ima naš tozdu, ne.

Sama sem mentorica pripravnikom, ki jih dobivamo. Če se omejim na dekleta, moram reči, da preslabo poznajo livarsko področje in so v glavnem razočarane, ko vidijo, kakšen poklic so si izbrale. V obrat jih skoraj ne moremo dati. Fizično ženska ne sodi tja, zaradi dela in zaradi okolja, ki je specifično, ne. Čeprav nekateri menijo, da bi jih v tipično ženskih okoljih, ki jih Jeklovivarna tudi ima, npr. jedrarna, lahko zaposlovali kot delovodkinje npr., ženske same nočejo v ženske kolektive, kar je zelo zanimivo.

V pisarnah, na strokovnih nalogah, pa tudi ni lahko za ženske. Menim namreč, da dekleta že zaradi svoje narave v glavnem težje razumevajo načrte kot možki.

Tako smo v tozdu dejansko med dvema mlinskima kamnoma: na eni strani so štipendistke, ki nam jih pošilja kadrovska služba, na drugi pa potrebe, skoraj praviloma le po moški delovni sili. Ker dobro poznamo resnico, in vemo, da ženske pri nas ne morejo uspeti, deklet ne silimo, da bi ostajale. Pomagamo jim poiskati bolj žensko metalurško delo (npr. kje pri raziskavah), usmerjamo jih v druge metalurške tozde, priporočamo študij itd. V praksi nas ostaja le malo.»

ANITA ČEBULJ, inženirka metalurgije, vodja metalurške standardizacije v tozdu RPT, je predstavnica metalurgin v železarni, za katere se je našlo ustrezno žensko metalurško delo.

»Čeprav sem želela postati stomatologinja, sem metalurginja. Odločila je štipendija, ki je za stomatologijo nisem dobila, za metalurginjo pa. Tako na začetku študija sploh nisem vedela, v kaj se spuščam. Toda bolj ko sem predmet študirala, bolj me je privlačil, in danes mi ni žal, da sem se odločila zanj.

Tudi kaj je standardizacija, ki je danes področje mojega dela, si v začetku nisem prav predstavljala. Toda zdaj to ni več problem. Veliko mi je pri uvajanju pomagal mentor. Naučil me je tudi, kako se moram kot ženska vesti v tipičnem moškem poklicu. Pomembna je samozavest, nujno samoizobraževanje, navezovanje kontaktov itd. Če bi se primerjala npr. z metalurško tehniko, moram priznati, da mi je lažje. Ljudje, s katerimi sodelujem, so na nivoju, da tako rečem, delovno okolje je neprimerljivo itd. Toda kljub temu včasih občutim neke komplekse. Ne vem, najbrž so odvisni od tega, kakšne volje si.

Drugače pa menim, da so za dela, kot je moje, ženske čisto primerne, mogoče celo primernejše, kot možki. So nekatere izrazite ženske lastnosti (npr. občutek za red), ki so pri našem delu pomembne. Škoda le, da so potrebe po ženskah za dela, kot je moje, zelo omejene.»

Helena Merkač

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XIV

Ravne na Koroškem, 13. marca 1987

Št. 2

Mladi fužinar izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Marta Vrenčur, Saša Meško, Alojz Lipovnik, Barbara Sušnik in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino.

Volilno-programaska konferenca koordinacijskega sveta OO ZSMS Železarne Ravne

Na volilno programski konferenci so se konec februarja zbrali tudi mladi iz Železarne Ravne, združeni v koordinacijskem svetu OO ZSMS. Odveč bi bilo naštevati, da se je konference udeležilo veliko število delegatov in gostov pa predstavnikov ZSMS delovnih organizacij, s katerimi mladi železarji sodelujejo, in da so bile zelo pester razprave. Zaradi prostorske stiske smo se odločili, da tokrat objavimo poročilo predsednika in sekretarja koordinacijskega sveta za obdobje marec '86—februar '87 ter novo izvoljeno predsedstvo, v katerega so vključeni pred-

sedniki komisij. Nekatere pester razprave pa bomo objavili v naslednji številki Mladega fužinarja.

Predsednik KS OO ZSMS je postal **Milenko Kobal** iz Energije, podpredsednik **Alojz Lipovnik** iz SGV in sekretar **Jože Matečko**, RPT.

Predsedniki komisij: IPD, Bojan Proje, SGV, DEO, Vlado Ramšak, ETS, Informiranje, Silvo Jaš, Jeklolivarna, Kultura, Zdenka Kadlec, TSD, Sport, Tomo Šater, Valjarna, Ekologija, Darko Rapnik, KK, SLO in DS, Andrej Ferarič, Orodjarna, MDA, Drago Pungartnik,

TSD, Kadri in priznanja, Janez Svenšek, TRO, Nadzorni odbor, Marjeta Čegovnik, Računovodstvo. S. J.

POROČILO PREDSEDNIKA

Od lanske programsko-volilne konference do danes smo bili s svojo aktivnostjo prisotni na skoraj vseh področjih interesnega delovanja mladih, od kulture, športa, SLO in DS, do MDA ter na področju samoupravljanja, DEO in IPD. Na kulturem področju smo izvedli dobrodelni koncert, katerega izkupiček je bil namenjen otrokom ZDUM-Crna. Z recitali smo sodelovali na raznih srečanjih in proslavah (ob dnevu mladosti, ob dnevu republike, ob obisku graničarjev na karavli Sonjak).

V letu 1986 smo dosegli vidne rezultate na področju mladinskega prostovoljnega dela. Naši mladinci — brigadirji so sodelovali na zveznih delovnih akcijah (Istra '86). Na nivoju SOZD ZSMS smo imeli brigadirja v brigadi Norbert Weber, ki je delala v Smederevu. Poleg akcij, kjer smo sodelovali, pa smo organizirali MDA »IVARČKO JEZERO '86«. Izvedli pa smo še mnoge akcije znotraj železarne (pobiranje starega železa, čiščenje zelenic, sajenje okrasnega grmičevja itd). Stalno smo bili prisotni z delovnimi akcijami ob raznih praznovanjih na Ivarčkem jezeru.

Tudi na področju samoupravljanja smo bili aktivni, saj smo obravnavali akte in pravilnike, ki so velikega pomena za naš nadaljnji razvoj, tako DO kot naše mladinske organizacije. Zavedamo pa se, da moramo temu področju posvetiti še več časa in dela. Boj, ki nas čaka, je v bistvu boj za večjo produktivnost, za večji izvoz, za omejitev vseh vrst porabe v realne okvire, za večje varčevanje, za maksimalno aktiviranje notranjih rezerv, za odgovornost vsakega posameznika, skratka, za učinkovito aktiviranje materialnih, naravnih in človeških potencialov, za večje angažiranje vseh samoupravnih družbenih subjektov. To pa bo mogoče le, če bo nosilec vseh nalog in ciljev delavec samoupravljalet. Prav tako se zavedamo, da bo samo dobro obveščen delavec mladinec kos nalogam, ki so pred nami. V ta namen je uvedena nova oblika informiranja v Mladem fužinarju (novice iz OO), kjer bomo mladim še bolj nazorno prikazali številne aktivnosti in dogodke, ki potekajo v Železarni Ravne in izven nje. Izdelali smo tudi oglasne deske, ki bodo pripomogle v tozidih k boljšemu informiranju. Teče tudi akcija za najbolje urejeno oglasno desko OO.

Dobro smo sodelovali z mladimi iz DO TAM Maribor, predvsem pri izmenjavi delovnih izkušenj ter na področju mladinskega dela. Stike smo navezali z mladimi iz DO Avtoradgona iz Gornje Radgone, Gorenja in z mladimi iz Jelšingrada.

Vključili smo se v akcijo za izbiro kandidatov za funkcije na OK ZSMS Ravne. Predlagali smo tudi dva kandidata za nagrado oz. priznanje Železarne Ravne za dosežke pri mladinskem prostovoljnem delu — akciji »IVARČKO JEZERO '86«. To nagrado sta brigadirja tudi prejela.

Na koncu bi poudaril še nekaj stvari, za katere se moramo mladi še posebej angažirati.

1. Moramo se zavzemati za skrajno odgovoren odnos do družbene lastnine, za zakonitost, spoštovanje in izvajanje sprejetega, za mo-

Ujčka zmeraj privlači

Tukaj bo nastal odlitek

ralo, ki temelji na samoupravni zavesti. Premagati moramo dvojnost, ki je skrita v naši zavesti, da smo za zakonitost, kadar gre za privatno lastnino, nismo pa vestni in dosledni ter odločni, kadar gre za družbeno lastnino. Zato moramo širše in dosledno uveljaviti samoupravno delavsko kontrolo.

2. KS OO ZSMS Železarne Ravne je zgolj posvetovalno telo, ki koordinira delo med posameznimi OO ZSMS. In kadar govorimo o koordinaciji, se moramo dotakniti vprašanja osebne in kolektivne odgovornosti. KS OO ZSMS je telo, na katerem zavzemamo določena stališča ter smernice za skupno aktivnost v ZSMS ali pa v ostalih družbenih dejavnostih. Naslednji člen v tej verigi je delo posameznikov in OO ZSMS, da vsa ta stališča z veliko mero odgovornosti in zavzetosti realizirajo v svojih mladinskih temeljnih sredinah. Stvarnost pa velikokrat kaže povsem drugačno podobo. Pojavljajo se razne slabosti in šibkosti znotraj posameznih OO ZSMS (predsednik sam pač vedno ne more biti gonilna sila); na drugi strani pa manjka nosilec ključnih funkcij nekoliko več agresivnosti pri doseganju zastavljenih ciljev. Ravno zaradi tega moramo v prihodnje biti veliko bolj pozorni do podobnih pojavov na relaciji KS OO ZSMS — OO ZSMS ter se še bolj zavzemati za demokratizacijo odnosov v vseh sredinah oziroma upoštevati vse dobre in koristne predloge, ki povratno prihajajo nazaj do KS OO ZSMS, kajti vse to tvori mozaik, iz katerih potem raste in se gradi uspešnost ZSMS v koordinacijskem svetu. To pa v veliki meri predstavljajo ravno predsedniki osnovnih organizacij. Zavedati se moramo, da ne predstavljajo sami sebe in ravno zato morajo biti oboroženi z mnenji in idejami mladih v svoji sredini ali pa vsaj z mnenji predsedstva. Z našo nadaljnjo odgovornostjo in resnostjo bomo dosegli, da bo mladinska organizacija še bolj enakopravna v primerjavi z ostalimi dejavniki. V nekaterih sredinah smo mladi še vedno zapostavljeni. Za takšen problem smo krivi vsi in ne le mladi, ker radi vse prevečkrat tarnamo. Takšna koncentracija se torej pričakuje od vseh predsednikov OO na nivoju Železarne Ravne, takšna opomba najbrž ni odveč, na drugi strani pa moramo za razreševanje problemov vključiti ostale dejavnike vključno s poslovno strukturo, saj so po funkciji dolžni, da mladim pomagajo pri reševanju njihovih problemov ter skrbijo za afirmiranje ZSMS. Vendar pa vsega tega brez angažiranja predsednikov in slehernega mladince ne bo.

Novemu predsedstvu želim obilo uspehov pri delu.

Predsednik KS OO ZSMS
Darko MARINČ

POROČILO SEKRETARJA

V minulem letu smo imeli 10 rednih sej. Poleg tega so se redno sestajale komisije in njihovi vodje. S svojo aktivnostjo smo bili prisotni skoraj na vseh področjih interesnega delovanja mladih, od športa, kulture, MDA, družbeno ekonomskih odnosov ter idejno političnega delovanja.

Na športnem področju smo organizirali tradicionalni košarkarski turnir ob dnevu republike, sodelovali smo na novoletnem turnirju v malem nogometu, imeli košarkarsko ekipo, ki je nastopala v medobčinski ligi. Ogledali smo si tudi slalom za svetovni pokal v Kranjski gori. Na kulturnem področju smo sodelovali na proslavah, kot je dan graničar-

jev, dan JLA, otvoritev MDA »IVARČKO JEZERO 86«. Sodelovali smo na okroglih mizah, katerih organizator je bil sindikat.

Na področju SLO in DS smo se udeležili pohoda Koroška v zimi '86 in pohoda Po poteh 14. divizije, udeležili smo se obrambnega dne, katerega organizator je bil OK ZSMS, ter sodelovali na orientacijskem pohodu v Dražgošah.

Komisiji za IPD in DEO sta uspešno organizirali seminar, ki pa je žal bil zelo skromno obiskan. Na splošno pa lahko ocenim seminar kot uspešen, saj smo spregovorili o problemih, ki tarejo mlado generacijo. Sodelovali smo tudi na seminarjih in posvetih, katerih organizator je bila OK ZSMS ali pa SOZD ZSMS Slovenske železarne. Na področju informiranja smo naredili korak naprej, vendar pa nismo zadovoljni s potekom informacij v OO ZSMS, zato bomo organizirali seminar, ki bo namenjen informiranju. Sedaj poteka v železarni akcija za najbolje urejeno oglasno desko. Na področju mladinskega prostovoljnega dela smo lahko zadovoljni z organizacijo kakor tudi z izvedbo akcije na Ivarčkem jezeru. Pripravljamo se že na akcijo, ki bo na Ivarčkem jezeru v juliju, kjer bomo čistili traso za smučanje. Z akcijami smo sodelovali tudi z OK ZSMS Ravne, kakor tudi s SOZD ZSMS Slovenske železarne. Na teh akcijah je aktivno sodelovalo 21 brigadirjev iz Železarne Ravne. Organizirali pa smo tudi več lokalnih delovnih akcij. Aktivno smo sodelovali z mladimi iz SOZD ZSMS, s TAM Maribor in Gorenjem iz Titovega Velenja.

Bilo je še več manjših akcij, katerih pa v svojem poročilu nisem zajel. Program KS OO ZSMS Železarne Ravne smo skoraj v celoti uresničili, predvsem pa si moramo zadati nalogo, da v mladinsko delo pritegnemo še večje število mladih. Več bomo v prihodnje morali storiti na političnem področju, saj se vse premalo vključujemo v razprave na nivoju sindikata, delavskega sveta in ZK. Vse premalo pa dajemo pobude za razreševanje problemov, ki so širšega pomena.

Sekretar KS OO ZSMS
Milenko KOBAL

Ključne usmeritve občinske konference ZSMS Ravne za obdobje februar 1987 — februar 1988

Občinska konferenca ZSMS Ravne na Koroškem je v petek, 13. februarja, sprejela naslednje usmeritve za delo v obdobju februar 1987 — februar 1988.

— Da bo naša organizacija frontna, samostojna in učinkovita, moramo začeti ZSMS hitreje razvijati. V njej morajo mladi najti mesto izražanja vseh svojih stališč, predlogov, mnenj in interesov.

Z množično aktivnostjo mladih in vsebinskim delom OO ZSMS bomo okrepili delo mladih v vseh procesih in mehanizmih usklajevanja, dogovarjanja in odločanja v delegatskem sistemu, ki krepi samoupravni položaj delovnih ljudi in mlade generacije.

— Vztrajati moramo na družbenih načelih in merilih kadrovske politike, še posebej pa na krepitvi frontne in samostojne kadrovske politike v ZSM Slovenije.

— Kjer mladi zaradi objektivnega položaja ne morejo sodelovati v delegatskem odločanju, se mora ZSMS bolje organizirati (predvsem mladi v kmetijstvu).

— Več naporov moramo vložiti v izboljšanje družbenoekonomskega položaja mladih delavcev, kmetov, brezposelnih, mater samohranilk, učencev in študentov. Bolj sodelovati v pripravah in pri sprejemanju najpomembnejših dokumentov v družbenopolitični in samoupravni skupnosti.

— Pri mladih je vedno bolj prisotna stanovanjska problematika. Zaradi tega se moramo zoperstaviti zmanjševanju deleža sredstev za stanovanjsko gradnjo. Bolj aktivni mora-

mo biti v prizadevanjih za spremembo lestvice za soudeležbo mladih, kot tudi za boljše kreditne pogoje pri nakupu stanovanj.

— Se vedno izstopa problem zaposlovanja žensk v naši občini. Naša dolžnost je, da vztrajamo pri prestrukturiranju gospodarstva, podpiramo prizadevanje za hitrejše razvojne programe, investicije, inovacije (kot tudi primerno nagrajevanje le-teh), uvajanje nove tehnologije, za odpiranje produktivnih delovnih mest — programov, ki bodo predvsem primerni za zaposlovanje žensk. Spodbujati moramo ustanavljanje malih produkcijskih enot povsod tam, kjer bodo možnosti za to.

— Povsod tam, kjer so kršene samoupravne pravice delavcev, občanov ali mladine, bomo vključili mladinsko samopomoč kot eno izmed oblik odpravljanja nedoslednosti in reševanja problemov.

— Vključevali se bomo v vse oblike ohranjanja revolucionarnih tradicij (varstvo spomenikov NOB, organizacija kvizov Tito—revolucija—mir itd.). Se bolj moramo okrepiti našo vlogo in položaj pri nabornih pripravah, usposabljanju...

— Se bolj aktivno se moramo vključevati v preobrazbo vzgoje in izobraževanja. Spremljati in spodbujati moramo ustrežnejše vrednotenje pedagoškega dela. Opremljanje šol z različno tehnično in drugo opremo postaja nuja, enako kot subvencioniranje učbenikov — vse te aktivnosti moramo budno spremljati, saj bo le od tega odvisna kvaliteta izobraževanja mladih.

Bolj budno moramo spremljati izvajanje štipendijske politike, predvsem podeljevanje kadrovske štipendij iz združenih sredstev. Bolj se moramo vključevati v reševanje problemov proizvodnega dela, delovne prakse in pripravnštva.

— V okviru možnosti bomo še vedno spodbujali delo študentskega servisa v poletnih mesecih oz. v počitnicah.

— Nadaljevati moramo z idejnopoličnim usposabljanjem mladih v OO ZSMS, kjer morajo biti v ospredju temeljna vprašanja našega družbenega razvoja. Usposabljanje moramo mlade, da se bodo kar najuspešneje vključevali v delegatski sistem tako na šolah, v KS, društvih kot tudi v delovnih organizacijah.

— Organizirali bomo predavanja in okrogle mize o aktualnih problemih našega časa.

Predvsem pa moramo pri mladih spodbujati ekološko zavest in pa skrb za okolje, v katerem živimo.

— Obveščanje znotraj mladinske organizacije mora postati hitreje in vsebinsko bogatejše, da bo obogatilo delo mladinske organizacije (izdajanje glasil, še večje sodelovanje s Koroškim radiom, informacije morajo prihajati iz vseh OO ZSMS).

— Poživiti moramo delo mladinskih organizacij, predvsem v KS, kjer moramo doseči boljše sodelovanje med DPO in društvi. Skupaj z njimi bomo morali zagotavljati možnosti za bogatejše preživljanje in organiziranje prostega časa, pomagati zagotavljati sredstva in prostore za organiziranje klubov mladih, o katerih že dalj časa govorimo in za katere smo mnenja, da bi vsestransko popestrili delo mladih. V ta namen bomo organizirali okroglo mizo, kjer bodo sodelovali vsi predstavniki DPO. Na njej bomo prikazali način delovanja kluba mladih.

Organizirali in razvijali bomo zabavno dejavnost (plese, koncerte, razstave, kvize...), ki jo mlad človek (kot pravzaprav vsak) nujno potrebuje za nabiranje novih moči v šoli, na delovnem mestu.

Kot že dve leti, bomo tudi letos organizirali večjo prireditev, katere izkupiček bo namenjen organizacijam, ki potrebujejo sredstva za svojo dejavnost. Na teh prireditvah bodo sodelovali najbolj znani izvajalci kulturnega in zabavnega življenja pri nas.

— Še tesneje bomo sodelovali z DPO v občini, KS, šolah in delovnih organizacijah. S tem bomo pripomogli k temu, da se bodo mladi razvijali v zrele ljudi, ki bodo pripravljeni vsestransko sodelovati v delegatskem sistemu.

OD TU IN TAM

● V februarju je bil v Bohinju seminar za vodje ter člane centrov za mladinsko prostovoljno delo pri OK ZSMS ter člane štabov letošnjih mladinskih delovnih akcij v Sloveniji. Čeprav tovrstna oblika izobraževanja poteka vse leto, pa ne moremo reči, da se program ponavlja. Glede na različne oblike prostovoljnega dela, predvsem pa na njihove razsežnosti ter različnosti v organizaciji in samem poteku smo bili priča, da je bila ponudba ter izvedba oblik prostovoljnega dela zelo pestra. Tudi nov propagandni pristop, s katerim želimo doseči večjo popularizacijo prostovoljnega dela pri nas, ni kar tako. Popularizacija mladinskega prostovoljnega dela tudi s pomočjo takomenovanih tržnih komunikacij mora biti letos osrednja naloga vseh vodij centrov za mladinsko prostovoljno delo v občinskih konferencah ZSMS. Tako se bo

nadaljevala že lani začeta široko zasnovana propagandna akcija za razne oblike mladinskega prostovoljnega dela. Razumemo jo kot poskus celovite predstavitve oblik mladinskega prostovoljnega dela ter kot način za spreminjanje »imagea« akcij v javnosti. Lanski rezultati so bili dokaj dobri. Ravno zategadelj bomo podobno obliko za propagiranje mladinskih delovnih akcij uporabili tudi letos. Gre za enotno grafično podobo plakatov, za organiziranje okroglih miz s predstavitvijo celotne problematike MPD, za radijska in televizijska sporočila na mrežah v Sloveniji in zunaj nje. Enotno ter usklajeno propagando naj vodijo v vseh mladinskih klubih, po OO ZSMS, v raznih glasilih (tovarniških, občinskih in mladinskih) pa naj stalno pišejo o njej.

Zavzeto in zbrano

To je bilo samo nekaj skupnih izhodišč, ki so jih udeleženci seminarja obravnavali, še temeljiteje pa se bodo pomenili o organiziranju akcij ter pripravah brigad iz občinskih konferenc ZSMS za letošnje republiške in zvezne delovne akcije konec marca.

● Mladinci tozda ETS so organizirali v počastitev slovenskega kulturnega praznika turnir v malem nogometu. Zanimanje za ta turnir je bilo izredno, saj se je prijavielo zelo veliko ekip, kar 24. Tekme so bile razgibane ter borbene, pokale so osvojile naslednje ekipe: prva je bila Oranžni blisk iz SGV, na drugo mesto se je uvrstila ekipa picerije Skufca Prevalje ter na tretje mladi nogometaši iz Brezna.

Mladinci ETS so s tem turnirjem prispevali svoj delež v mozaik številnih kulturnih ter športnih prireditev ob osrednjem kulturnem prazniku in prav bi bilo, da bi jih v prihodnje posnemala še kakšna mladinska organizacija v železarni.

● Od začetka februarja imamo tudi mladinci svoj izobraževalni center. Tako se namreč imenuje prenovljeni mladinski dom ZSMS v Bohinju. Prenovitelji doma so takoj določili program dejavnosti centra. V njem je treba zagotoviti prednost raznovrstnemu mladinskemu dogovarjanju, predvsem pa vsem oblikam in metodam družbenopolitičnega izobraževanja mladih. Takšen je tudi zdajšnji koncept doma. V prihodnje pa se bo izobraževalna dejavnost povežala s turistično, tako da bodo vrata doma na široko odprta vsem mladim ne le iz Slovenije, temveč tudi iz Jugoslavije in iz drugih držav.

● Komisija za informiranje pri KS OO ZSMS Železarne Ravne je poslala v vse OO ZSMS razpis za tekmovanje za najbolj urejeno oglasno desko. S tem poskuša in želi doseči, da se zdajšnje oblike informiranja uveljavijo tudi prek oglasnih desk ter tako zagotovijo čimvečjemu številu mladih ter drugih pretok hitrih in neposrednih informacij. Tudi nagrade za najbolj urejene deske so mikavne, tako da se v sleherni OO ZSMS spleča potruditi.

Pohodniki na Graški gori. Letošnjega tradicionalnega pohoda Po poteh 14. divizije se je ponovno udeležila množica mladih. Na njem so se zbrali mladi iz OK ZSMS koroške krajine, pripadniki teritorialnih enot in mladi iz pobratenih občin. Pohod je tudi tokrat privedla OK ZSMS Slovenj Gradec. Pohodnike je pot vodila po obronkih Paškega Kozjaka, Završ, Graške gore in Šmiklavža. Ustavljali so se pri spomenikih, se pogovarjali z borci ter obujali in pogodoživljali legendo 14. divizije v teh krajih ter nadčloveške napore, ki so jih premagovali borci na tej dolgi poti. Mladi so v dveh dneh pohoda podoživeli kanček zgodovine naše NOB.

Silvo Jaš

Silvo Jaš

Predsednik osnovne organizacije mladih vzdrževalcev Bojan Proje

»Osnovna organizacija mladih vzdrževalcev je ena izmed najbolj številnih v Železarni Ravne. Precej je razdrobljena po delovnih skupinah, zato je delo z mladimi precej oteženo. Če se najprej dotaknem sestankov, moram reči, da je tu bila prav slaba bera. Morali smo se večkrat dobiti, da smo lahko eno stvar izpeljali do konca, večkrat pa se je zgodilo, da se je moralo odločiti le med nekaterimi posamezniki osnovne organizacije. Z deli posameznih komisij pa je prav tako. Najbolj aktivni sta bili komisiji za šport in kulturo. Marsikdaj razmišljam, zakaj se mla-

Bojan Proje

di tako slabo vključujejo v obravnavo posamezne problematike, ali jih ne zanima ali pa že na začetku obupajo, da s svojimi predlogi ne bodo bistveno spremenili stvari, ki nas tarejo. Vendar pa sem mnenja, da moramo to znova in znova poskušati. Enkrat bomo verjetno le uspeli.«

Tako je uvodoma predstavil svojo osnovno organizacijo predsednik BOJAN PROJE.

»Bojan, kako pa pri vas poteka informiranje?«

»Informiranje mladih vzdrževalcev je dokaj dobro. Največ nam služi oglasna deska,

na katero redno dajemo zapisnike in obvestila. Komisija za kulturo pa oglasno desko ob kulturnih praznikih tudi primerno uredi. Nekaj problemov se sicer pokaže pri obveščanju področnih skupin, ki pa jih skušamo odpraviti z ustnim izročilom.«

»V vašem tozdu je zelo razvita inovativna dejavnost. Bi nam hotel o tem kaj povedati?«

»V začetku naj za spodbudo povem, da smo po številu inovacij eden od vodilnih tozdvov v naši delovni organizaciji, čeprav so majhne in večji del v obliki izboljšav, ne patentov, ustvarjajo velik prihodek, čeprav ga včasih ne moremo izračunati, dobivajo pa zmeraj večja priznanja. Toda kljub našim uspehom smo še z meraj na začetku novih možnosti, kajti vsakodnevna srečanja z deformiranimi stroji in napravami bi morala ob pomoči strokovno usposobljenega delavca spodbuditi in občutno povečati število inovacij.«

»Kakšen program ste si zastavili v prihodnje?«

»Udeležili se bomo vseh akcij, ki jih bo organiziral KS osnovnih organizacij Železarna Ravne. Sami pa bomo organizirali akcije v okviru svojega prostega časa.«

»Bi ob koncu še kaj dodal?«

»Verjetno bi se moral dotakniti tudi problema pripravnštva, saj v našem tozdu zaposlimo veliko pripravnikov in potem marsikateri sodelavec — pripravnik v strahu pričakuje, kaj bo, ko mine doba pripravnštva, ali bodo lahko ostali med nami in opravljali poklic, za katerega so se po osnovni šoli tri, štiri ali sedem let mučili in si prizadevali, da bi lahko po končani šoli dajali našemu tozdu in naši družbi pridobljeno znanje ali pa bodo morali zapustiti naše sredine, in ponovno pisati prošnje ter si iskati zaposlitve v drugih podjetjih, da bodo dobili sredstva za vsakodnevno preživljanje in obstoj.«

»Bojan, še naprej ti želim veliko uspehov pri vodstvu osnovne organizacije in hvala za tvoje odgovore!«

Pogovarjala se je:
Marta Vrenčur

lovnih akcij in so delovali tako v KS, kot tudi tam, kjer so zaposleni.

Za aktivnost mladine v občini bi na prvi pogled lahko rekli, da je zadovoljiva. Mladi se vključujejo v 44 telesnokulturnih organizacij, ki imajo skupaj 71 klubov oz. sekcij, v občini deluje 27 kulturnih društev, ki združujejo 61 sekcij. Res, na prvi pogled je veliko možnosti, kjer lahko mladi preživljajo prosti čas. Vendar pa je to le na prvi pogled. Mladi v občini nimamo prostorov, kjer bi se lahko odvijala klubska dejavnost, ki smo si jo zamislili. Mladim še vedno ne zaupajo uporabe prostorov, ki so v lasti društev ali drugih organizacij v občini. Teh prostorov je v naši občini dovolj (samo na Prevaljah so 4).

MLADI SI ŽELIMO SPREMENB

Med mladimi je interes in pripravljenost za spreminjanje sedanjih razmer. Mlada generacija, zaposlena v združenem delu, je aktivni del verige, ki je zainteresirana za spreminjanje razmer v programu gospodarske stabilizacije. Mladi v sistemu vzgoje in izobraževanja so najbolj zainteresirani za dosledno uresničevanje samoupravne preobrazbe tega področja. Za nadaljnji demokratični razvoj socialistične samoupravne družbe in s tem povezane naloge subjektivnih sil je pomembno, da bo ZSMS omogočala in razvijala odgovorno in samostojno delovanje mladih. Seveda pa to ne bo mogoče, če se ne bomo v to vključevali vsi mladi, tako v KS, šolah in DO. Zavedati se moramo, da lahko mladinska organizacija reši veliko problemov mladih. Vendar pa ravno zaradi tega, ker ne delujemo tako frontno, kot bi morali, gredo problemi mladih še vedno mimo mladinske organizacije.

Predsedstvo OK ZSMS
Ravne na Koroškem

DOMISLICE

Nepравilnost: če dobiš več plače kot jaz.

...

Golf je draga inačica igre s frnikolami.

...

Večji je otok znanja, daljše je obrežje dvomov.

...

Ne ponavljajmo zmeraj istih napak — izbira je vendar velika!

Iz poročila o delu OK ZSMS Ravne

MLADINSKA ORGANIZACIJA JE ŠE PREMALO FRONTNA

Se vedno ne moremo reči, da je mladinska organizacija tako frontna, samostojna in učinkovita, kot bi morala biti. Kljub temu, da na republiški ravni postaja zmeraj bolj samostojna, še vedno lahko rečemo, da mladinske organizacije po občinah v Sloveniji še niso take. Nismo še tako organizirani, kot bi morali biti. Predvsem nas pestijo kadrovske problemi. Saj se vodstva po osnovnih organizacijah ZSMS, predvsem v krajevnih skupnostih, prepogosto menjavajo. V določenih obdobjih zaživijo mladinske organizacije po KS, ki pa kmalu obupajo pri delu, saj navadno pri vseh akcijah ostanejo sami. So pa tudi posamezne KS, ki pri delu mladine hočejo sodelovati in pomagati pri organizaciji raznih akcij.

MLADI NIMAMO PROSTOROV

Mladi smo zastopani v vseh organih, tako v DO, KS kot tudi na ravni občine in republike. Seveda pa je vprašanje, kako te svoje interese zastopamo in si jih upamo izvesti. Še bolj bi se morali ukvarjati s stanovanjsko problematiko, s problemi zaposlovanja mladih, štipendiranja, kadrovanja mladih na odgovorna vodstvena in vodilna mesta, prav tako pa s prostorsko in finančno problematiko mladinskih organizacij. Ta problem je še posebej pereč v vseh OO ZSMS. Marsikom se zdi nepomembno, ali ima mladina prostore ali ne.

Večina starejših pač pravi, da oni včasih niso imeli možnosti zabave, kot jih imajo danes, pa so se ravno tako udeleževali de-

Vsem brigadirjem in veteranom iskreno čestitam ob 1. aprilu, dnevu brigadirjev, ter jim želimo veliko uspehov v letošnjem brigadirskem poletju!

Komisija za mladinske delovne akcije pri KS OO ZSMS železarne

PROCESNO RAČUNALNIŠTVO V ŽELEZARNI RAVNE

V Železarni Ravne beležimo prve dejavnosti na področju računalništva že pred letom 1970. Procesno področje pa se je pričelo leta 1976 z nabavo opreme za Jeklarno. V zadnjih letih smo uvedli okoli 50 NC strojev in pridobili prve izkušnje pri CAD-CAM sistemu.

Dinamični razvoj procesnega računalništva in avtomatizacije proizvodnih procesov v Železarni Ravne služi kot vzor za vse druge delovne organizacije v sozdu.

Danes se procesni računalniki uporabljajo na tako širokem področju, da je težko dati kratek oris in zajeti vse faze razvoja.

— Aplikacije procesnega računalnika v jeklarni so pri pripravi dela jeklarnice, vodenju dnevne knjige naročil šarž za vse talilniške agregate, izračunu optimalnega vložka za visoka in nekatera srednje legirana jekla, avtomatskem izračunu dodatkov ferolegur, sprotnem vodenju ferolegur ter legiranega odpadka pri pečeh in na skladiščih, uporabi programov za prikaz predpisane tehnologije izdelave jekla, kompletnem nadzoru nad informacijami iz kemijskega laboratorija, računalniškem vodenju električne konice ter vrsti drugih zanimivih aktivnosti, kot je interaktivna uporaba matematičnostatskih analiz, avtomatsko zbiranje in shranjevanje podatkov procesov, napovedovanje kaljivosti jekel iz kemične sestave itd.

— Razvoj, uvajanje in uporaba mikroprocesorjev na področju avtomatizacije delovnih postopkov. Na tem področju je zaslediti zlasti zadnjih nekaj let vidne rezultate: npr. pri avtomatizaciji zalaganja in razlaganja ogrevalcev pri krožni peči za posluževanje kovaškega stroja, pri avtomatizaciji doziranja legur pri EOP in vakuumskih napravah, pri avtomatizaciji zalaganja in razlaganja krožne peči za termično obdelavo ulitkov, numerično krmiljenje obdelovalnih strojev. V teku so tudi številne druge aplikacije v Kovačnici, Valjarni in Jeklarni.

(Vir: Železarski zbornik 1986, št. 4. Ocena stanja in analiza razvoja uporabe procesnega računalništva v Slovenskih železarnah)

POLEMIKA

PROBLEMI KONSTRUKTERSKE DEJAVNOSTI V ŽELEZARNI RAVNE

Ni moj namen, da bi opisoval pomembnost razvojne in konstruktorske dejavnosti v proizvodnem procesu. Osredotočil bi se le na nekaj najbolj perečih vprašanj, ki pestijo konstrukterje in ki jih opažajo že pripravniki. Prav seminarjska naloga enega izmed njih je bila tudi povod mojega pisanja.

Fant je prelistal nekaj zapisnikov zbora delavcev v konstrukcijskem biroju iz preteklih let. Ugotovil je, da se določena kritična vprašanja pojavljajo iz meseca v mesec, iz leta v leto, odgovora pa ni. Eno najvažnejših vprašanj, ki pesti delavce v KB, je stimulativno nagrajevanje po delu in inovativna dejavnost. Sodeč po zapisnikih se ta problem pojavlja že več let. Odgovori so bili več ali manj vedno enaki.

Predstavil bom konkreten primer:

— Odgovori na postavljene zahteve in vprašanja sindikalne skupine KB; Ravne, 12. 6. 1985.

Vprašanje: Ali je res nevzdržen položaj konstrukterjev zaradi slabega nagrajevanja?

Odgovor: Če primerjamo osebne dohodke konstrukterjev z OD v našem tozdu, potem ta trditve ne drži. Saj lahko ugotovimo, da so v konstrukcijskem biroju posamezna delovna mesta, kjer se doslej zahteva izobrazba tehnik, celo bolj ovrednotena kot pa v drugih službah.

Vprašanje: Ali je razvojno delo v celoti slabše ovrednoteno ali ne?

Odgovor: Lahko trdimo, da dobro razvojno delo ni nikoli dovolj dobro plačano. Saj še sedaj ne izkoriščamo možnosti, da bi dobrega in ustvarjalnega razvojnega delavca boljše nagradili z večjim osebnim prispevkom. Tega ne storimo, ker prevladuje bojazen pred zamerami, predvsem tistih, ki niso bili toliko uspešni.

Takšna debata je že zastarela, vsaj po datumu sodeč. Vendar ni tako. Tragika je v tem, da so odgovori vedno enaki. Če analiziramo odgovor na prvo vprašanje, lahko ugotovimo, da je primerjava ovrednotenja delovnih mest pomanjkljiva. Primerjani niso OD med konstrukterji (tehnik, inženirji) in nekvalificiranimi delavci. Po mojih opažanjih teži nagrajevanje k vse večji uravnolovki. OD konstrukterjev še daleč ni stimulativen, čeprav bi moral biti, saj je narava dela takšna, da zahteva zbranost in veliko voljo do dela.

Podoben problem je z inovacijami. Delo konstrukterjev v železarni je že samo po sebi inovativno. Zato je popolnoma nesmiselno govoriti o uveljavljanju inovacij v KB in se spraševati, kaj je inovacija in kaj ne. Že v osnovi nagrajevanja bi bilo to normalno upoštevati.

Če analiziramo odgovor na drugo vprašanje, lahko ugotovimo, da je tudi ta neustrezen.

Če se bojimo realno ovrednotiti delo in si pogledati v oči, potem sploh ne moremo govoriti o kakršnemkoli razvoju ali napredku v znanosti.

To razmišljanje je verjetno preveč kritično. V realnem življenju je treba poiskati kompromisne rešitve, vendar morajo biti takšne, da težijo k doseganju boljših rezultatov dela, ne pa k

nazadovanju. Problemov je seveda še več, vendar preveč, da bi vse navajali.

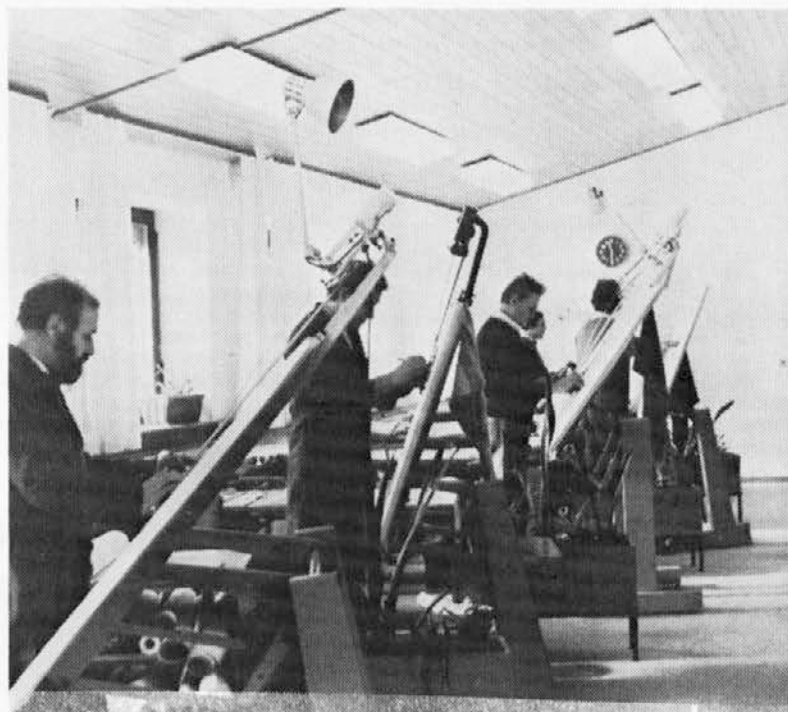
Gojko Melanšek
Tozd RPT

MNENJE SLUŽBE ZA SISTEM OD

Strokovni delavci službe za sistem OD smo skupno z ravnateljem tozda RPT in vodjem konstrukcijskega biroja pregledali vse analitične ocene del oz. nalog vseh delavcev v biroju. Poleg tega pa tudi vse predpisane in dejanske izobrazbe, stopnje že uveljavljenega strokovnega razvoja delavcev, stopnje ustvarjalnih del, osebnega prispevka, odstotka delovne dobe in stalnosti in končno tudi OD za januar

— Drugo stopnjo strokovnega razvoja ima 34 delavcev, četrto stopnjo 1 delavec, ostali pa še nimajo priznane nobene stopnje strokovnega razvoja. V letošnjem letu bo dana možnost za višjo stopnjo tistim, ki bodo izpolnjevali pogoje.

— Tako za ustvarjalnost kot za strokovni razvoj že tečejo akcije v tozdu RPT. Pri tem je treba pripomniti, da je predvsem v ustvarjalnosti na navedenih de-

V novih prostorih konstrukcijskega

1987. Poleg tega pa smo pregledali tudi dejansko obračunani OD.

Vse to smo primerjali z drugimi strokovnimi delavci v DO za enake profile izobrazbe (raziskave, razvoj, tehnologija službe in obrati) ter z OD nekaterih delavcev v konstrukcijskih birojih Železarnice Jesenice in Železarnice Štore.

Ugotovili smo naslednje:

— Z uveljavitvijo sprememb v sistemu OD z referendumom junija 1986 smo uvedli za stimulacijo na takih delih oz. nalogah: sistem strokovnega razvoja in ustvarjalnosti.

To smo uvedli med drugim tudi zaradi mnogih pripomb na zborih delavcev in na delovnih skupinah delavcev konstrukcijskega biroja, razvoja in seveda drugih.

— Ugotovili smo, da trenutno uveljavlja v konstrukcijskem biroju ustvarjalnost 11 delavcev od skupno 45 zaposlenih. Vsi ostali imajo seveda tudi to možnost.

lih oz. nalogah v biroju potencialna možnost in imajo delavci v biroju v tem smislu prednost pred drugimi.

— S sistemskimi rešitvami, sprejetimi z referendumom, se je torej stanje na področju projektiranja, razvoja raziskav in tudi na ostalih področjih bistveno spremenilo. Ne veljajo torej več trditve izpred let, da se ni nič spremenilo oz. da odgovorov ni. Odgovor so sistemske spremembe, ki smo jih sprejeli. To je tudi bistvo odgovora na navedbe o problemu konstruktorske dejavnosti.

— Pri primerjavi analitičnih ocen dela v biroju z drugimi v DO smo ugotovili, da so med seboj usklajene in jih ni možno spreminjati.

— Tudi OD so temu primerno usklajeni, nekoliko višji kot v birojih ostalih železarn ter odvisni seveda še posebej od ustvarjalnosti in stopenj strokovnega razvoja, kot je že navedeno.

Služba za sistem OD

Po Mežiški dolini

HOTULJCI, GLAVE POKONCI

V krajevni program izgradnje objektov iz sredstev samoprispevka za obdobje 1984—1989 smo zapisali:

1. rekonstrukcija ceste ŠROTNEŠKA ŽAGA—ROZEJEV KRIZ
2. rekonstrukcija ceste BRDINJE
3. preplastitev asfalta na cesti RAVNE—PAVŠER
4. popravilo ceste RIMSKI VRELEC—KOTNIK
5. razširitev pokopališča
6. napeljava telefonskih priključkov BRDINJE—PODGORA—PREŽIHOV VRH
7. adaptacija trgovine
8. dokončanje športnega igrišča
9. postavitev KIOSKA
10. vzdrževanje Kulturnega doma
11. vzdrževanje krajevnih cest
12. napeljava toplovoda v Kulturni dom
13. rekonstrukcija ceste KOTLJE—DULAR—SELE

Od 981 volilnih upravičencev, se je referendumu udeležilo 954 in za tak program glasovalo 497 ali 52,11%. Rezultat ni bil blesteč, a je za uvedbo samoprispevka zadostoval.

In kaj smo v obdobju od 1. 7. 1984 do 31. 12. 1986 Hotuljci uspeli postoriti?

1. S pomočjo JLA smo delno popravili in rekonstruirali cesto ŠROTNEŠKA ŽAGA—ROZEJEV KRIZ.
2. S pomočjo JLA smo popravili cesto RIMSKI VRELEC—KOTNIK.
3. S pomočjo JLA smo rekonstruirali cesto KOTLJE—DULAR.
4. Napeljali smo telefone v BRDINJE, PODGORO, na PREŠKI VRH.
5. Dobili smo novo trgovino z gospodinjstvi potrebščinami.
6. Dobili smo novo trgovino s kmetijskimi potrebščinami.
7. S pomočjo železarne in Merxa smo obnovili dotrajani sistem ogrevanja Kulturnega doma.
8. S pomočjo železarne smo delno odpravili najbolj pereče probleme električne napeljave v Kulturnem domu.
9. V okviru možnosti smo vzdrževali vse krajevne ceste.
10. Športno igrišče smo ogradili z varovalnimi mrežami in s pomočjo Lesne postavili klopi.
11. Opravili smo mnogo drugih manjših rednih ali nujnih vzdrževalnih del na različnih objektih.

Iz programa še ni bilo realizirano:

1. Adaptacija ceste na Brdinje
2. Preplastitev asfalta na cesti RAVNE—PAVŠER
3. Pokopališče
4. Posamezni odseki krajevnih cest
5. Kiosk

Gradnja novega pokopališča v Kotljah je prva naloga kraja in širše skupnosti. Po zagotovilih odgovornih bodo z gradbenimi deli pričeli še letos.

Kako smo zbrali in porabljali denar krajevnega samoprispevka od 1. 7. 1984 do 31. 12. 1986.

I. ZBRANA SREDSTVA	din
1. Ostanek prejšnjega samoprispevka	1,211.426,40
2. Zbrano od 1. 7. 1984 do 31. 12. 1984	1,681.593,10
3. Zbrano od 1. 1. 1985 do 31. 12. 1986	23,423.689,50
SKUPAJ	26,316.780,50

II. PORABLJENA SREDSTVA	din
1. Odvod 40% za skupne investicije v SO Ravne	6,444.991,50
2. Vzdrževanje Kulturnega doma Prežihov Voranc	520.153,50
3. Sofinanciranje telefonskega omrežja	300.000,00
4. Vzdrževanje krajevnih cest	182.000,00
5. Rekonstrukcije cest	2,000.000,00
6. Sofinanciranje trgovine	5,000.000,00
7. Stroški vodenja sredstev KS	111.566,00
8. SDK provizije	11.538,50
SKUPAJ	14,570.249,50

III. SALDO dne 31. 12. 1986	11,746.459,00
-----------------------------	---------------

K navedenemu naj bi zadostoval naslednji komentar:

zbrali smo 2,5 milijarde (starih) din, porabili smo 0,6 za skupni program v občini in 0,8 za lastni. V krajevni skupnosti pa smo opravili dela v skupni vrednosti okoli 40 milijard (starih) din. Razlika med 0,8 in 40 je torej interes in posluh širše skupnosti, posameznih delovnih organizacij, JLA in nekaj malega tudi truda posameznih krajanov.

Druge dejavnosti

Pustimo politične in poglejmo, kaj nam ostane:

1. Po pogodbi s komunalnim podjetjem krajevna skupnost sama skrbi za redno čiščenje cest in ulic, urejanje in vzdrževanje parkov in zelenic, gramozira, čisti vodne prepuste in jaške, s košnjo in gramoziranjem stez vzdržuje pokopališče, izobeša zastave itd. ...

2. Skrbi za urbanistični razvoj, varstvo okolja, stanovanjske in komunalne zadeve.
3. Prek turističnega društva sodeluje pri ureditvi nalog s področja turizma.
4. Ukvarja se s kulturo in telesno kulturo.
5. Skrbi za razreševanje socialnih problemov posameznih krajanov.
6. Prek poravnalnega sveta skuša razreševati razne nesporazume in spore.
7. S potrošniškim svetom skrbi za zadovoljivo založenost in postrežbo hotuljskih trgovin.
8. Mnogo drugih trenutnih nalog.

Po mnogih razpravah smo izdali soglasje k sprejemu zazidalnih načrtov za naselje Nadolžnik in Kotlje II. Sporni del — kanalizacija — smo odpravili s sklepom skupščine občine o izgradnji kolektorja — cevovoda — še pred vselitvijo prvega novega Hotuljca v naselje Kotlje II.

Se informacija

Na osnovi sklepa skupščine občine in pobude občinskega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora je le-ta v svoj program dela za leto 1987 že uvrstil pripravo dokumentacije, javno razgrnitev in pripravo predloga odlokov o izgradnji kolektorja Kotlje—Ravne in plinovoda Kotlje—Ravne.

Krajanom Kotelj v vednost

Družbenopolitična koordinacija krajevne skupnosti Kotlje je za leto 1987 pripravila naslednji predlog aktivnosti, ki naj bi ga skupščina KS sprejela po obravnavi na zboru krajanov:

1. Izgradnja pokopališča
2. Cesta v Brdinje — novo naselje
3. Priprave na izgradnjo kolektorja
4. Dokončanje rekonstrukcije ceste ŠROTNEŠKA ŽAGA—ROZEJEV KRIZ
5. Avtobusna postajališča
6. Ureditev glavnega križišča v Kotljah in na RIMSKEM VRELCU
7. Postavitev pločnikov in ureditev centra
8. Razsvetljava avtobusnega postajališča sp. Brdinje
9. Preplastitev asfalta na cesti ŠROTNEŠKA ŽAGA—KOTLJE
10. Ureditev dovozne ceste do vrta
11. Asfaltiranje ceste KOTLJE—DULAR
12. Postavitev oglasnih desk
13. Plinovod
14. Vzdrževanje Kulturnega doma
15. Dograditev varovalnih mrež na igrišču
16. Kabelska televizija
17. Sprotne zadeve

Nalog je veliko, denarja povsod premalo. Koliko pa je v nas volje, da si dogovorjeno in nujno potrebno izborimo?

Ocenjujte, Hotuljci! Povejte svoje!

Bojan Lesjak

Z DRAVJE

DRUŽINSKI ODNOSI IN OTROKOVE DUŠEVNE MOTNJE

V zadnjih dveh desetletjih so psihologi in psihiatri posvetili veliko pozornost preučevanju staršev in družinskim dogajanjem. Odkrili so, da vodijo nekatere osebnostne lastnosti staršev in določena dinamika družinskih odnosov do posebno hudih psihičnih motenj pri otroku.

Kadar govorimo o zdravem in osebnostno zrelem človeku, mislimo na človeka, ki je v življenju aktiven (delaven), voljan (elastičen) ter racionalen (razumski), svoje okolje pa večino svojega življenja oblikuje takole:

— je zmožen opazovati svet in sebe v pravih razsežnostih

— lahko odloži neposredno zadovoljitev v prid dolgotrajnejšim ciljem

— kaže znake sposobnosti ljubezni, dela in igre (sprostitve, zabave)

— uživa določen občutek psihičnega zadovoljstva

— ima vrednote, ki mu omogočajo, da organizira svoje življenje in delo, medtem ko strpno pusti drugim njihove vrednote in lasten stil.

Če hočemo, da se otrok razvije v zdravega, zrelega človeka, mu mora družina izpolniti naslednje naloge:

1. **Vzgojna naloga** — kar pomeni seznanjanje, pomoč in vzpodbuda pri razvoju osebnosti od dojenčka prek mladostniških težav do samostojnosti, odločnosti in občutka lastne vrednosti.

2. **Dinamična naloga**. — Družina mora skrbeti za intenzivne in dalj časa trajajoče čustvene odnose med člani družine. Otroku potrebuje starše (in starši otroke) tudi zato, ker so mu več kot kdorkoli drug, da se z njimi pogovarja in, da ga imajo radi. Tako se bo tudi sam naučil živeti, govoriti, misliti, delati. To nalogo najbolje izpolnjuje popolna družina, kjer ne pride do pretirane navezanosti na enega od staršev, niti ne do tega, da bi moral otrok prezgodaj odrasti in se spremeniti v »tolažnika« staršev. Dinamična naloga družine tudi preprečuje, da bi prišlo v otroku do posebnih konfliktov glede njegove spolne vloge.

3. **Socializacijska naloga** — otroku pomaga s prvimi koraki iz ozkega domačega okolja v novi in širši svet vrta, šole, družbe, službe. Z vzori odraslih ljudi si utrjuje svoje mesto med vrstniki.

4. **Kulturno-izobraževalna naloga** — posreduje mu besedni in pojmovni zaklad, da si lahko čimprej pridobi pravilno orientacijo za razumevanje sveta.

Preučevanje ljudi s hujšimi duševnimi motnjami in boleznimi kažejo, da so taki ljudje dvakrat bolj pogosto odrasli v neugodnih (razbitih) družinah kot njihovi zdravi vrstniki. Tako so že v ranem otroštvu doživeli veliko razočaranj in duševnih pretresov.

Ugotovitve kažejo, da so matere teh bolnikov pogosteje tudi same osebnostno bolj labilne in se poslužujejo napačnih vzgojnih ravnanj. Pri njih najdemo, v hujši meri kot običajno, razne bojzani, notranjo napetost, agresivnost, samovšečnost, čustveno hladnost ali pretirano skrbnost in gospodovalnost. Velikokrat delujejo »hladno«, umaknjeno v svoje lastne nerazrešene probleme.

V zadnjem času se pogosteje omenja tudi **pomen očetove osebnosti**. Pri hujše motenih najdemo, kot so raziskave pokazale, pet tipov očetov:

a) Očetje, ki skušajo v očeh hčerke spodkopati avtoriteto in ugled matere ter pritegniti hčerko na svojo stran, kar ima za posledico, da začne hčerka odklanjati svojo žensko vlogo oziroma sebe kot žensko.

b) Očetje, ki so ljubosumni na svoje sinove in prično z njimi tekmovati za ljubezen matere oziroma žene. Taki očetje so do sina hudo sovražni.

c) Očetje, ki želijo, da bi jih v družini vsi občudovali, zaradi česar skušajo vedno znova razvrednotiti vse druge člane družine.

d) Očetje, ki v življenju niso uspeli in sovražijo vse okoli sebe, se umikajo vase in so nezaupljivi do vseh.

e) Pasivni, neodločni in nemočni očetje, ki žele spremeniti otroke v svoje zaščitnike in skrbnike.

Neugoden vpliv takih staršev na otroka navadno ni direkten, pač pa se kaže prek dogajanja v celotni družini. Tako lahko govorimo o **posebnih družinskih situacijah in ravnanjih z otroki**.

Eno teh predstavlja situacija »**dvojni vezi**«, ko izraža eden od staršev, navadno mati, do otroka dvoje čustveno nasprotnih sporočil (npr. dopušča mu agresivno vedenje, potem pa ga strogo kaznuje). Posledica je, da je otrok zbežan, in če taka situacija traja dalj časa, je tudi trajno nesposoben razumeti sporočilo iz okolice, kar končno vodi v duševno bolezen.

Nezdrava je tudi t. i. **navidezna skupnost** ali psevdoskupnost. V tem primeru starša drug drugega ne spoštujeta ali pa vlada med njima le navidezna harmonija. Gre za nekakšno maskiranje konfliktov, ko se eden od zakoncev, na ljubo miru, žrtvuje in prilagodi motnemu partnerju.

Otroku, ki odrasča v taki družini, skušajo starši po vsej sili dopovedati, da je vse v redu, da je to, kar vidi in sliši, normalno, kar mu na koncu prepreči logično presojo vedenja in odnosov med ljudmi.

Omenim naj še tip družine, v kateri se starši rešujejo pred soočenjem s svojimi lastnimi problemi tako, da si podzavestno izberejo enega od otrok za nekakšnega »grešnega kozla«. Vzrokov za svoje nezadovoljstvo v poklicu ali družini ne iščejo v svoji neuspešnosti ali neskladnosti značajev, pač pa je vsega hudega kriv otrok. »Vse bi bilo v redu«, pravijo, »če bi bil otrok priden ali normalen«, pri tem pa, da bi ohranili lažno predstavo o vzrokih svojega nezado-

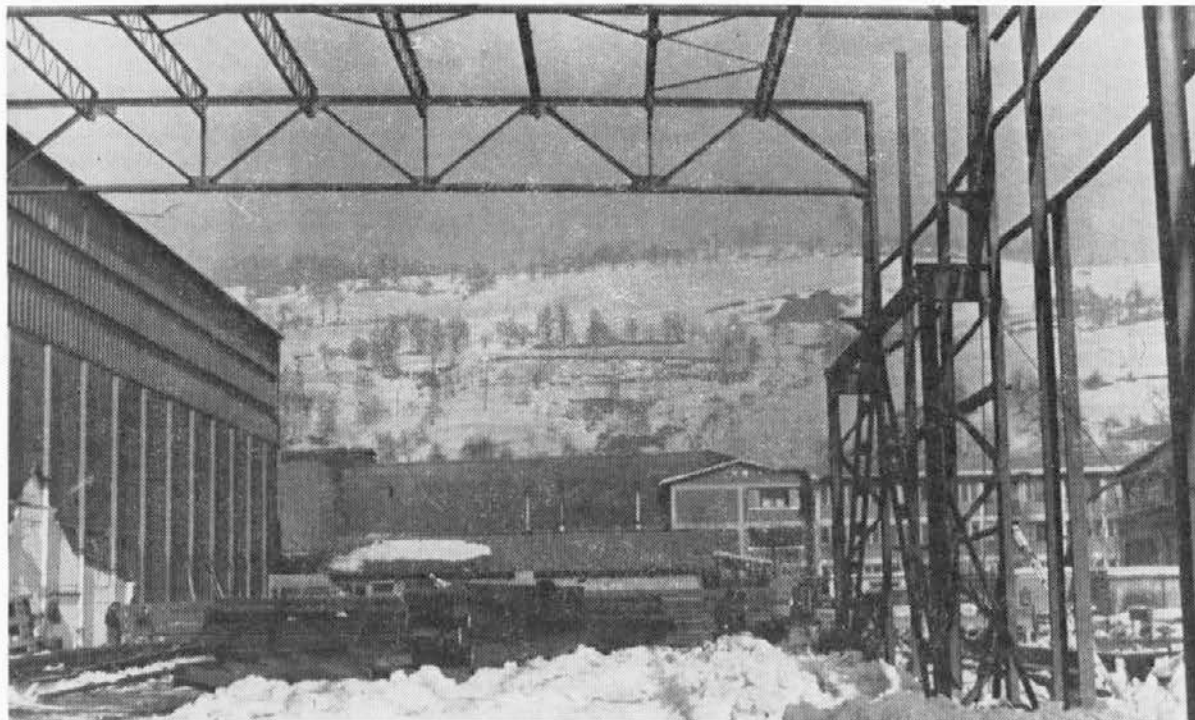
voljstva, z bolešno natančnostjo in vztrajnostjo odkrivajo in poudarjajo vedno nove otrokove napake in nepopolnosti, dokler ga končno zares tako ne zbegajo in oropajo lastnega občutka vrednosti, da prične kazati hude duševne ali vedenjske motnje.

S tem prikazom niso izčrpane vse možnosti, ki otroku onemogočajo zdravo duševno rast. Vedeti pa moramo, da gre v omenjenih primerih predvsem za podzavestne probleme staršev, kjer si sami ne morejo pomagati, zato se moramo strogo izo-

gibati kakršnihkoli laičnih obsodb. Zato se tudi zdravljenje ne omejuje le na duševno motenega, pač pa se k terapiji pritegne tudi starše oziroma vso družino.

Mojca BREZNIKAR,
spec. klin. psihologinja

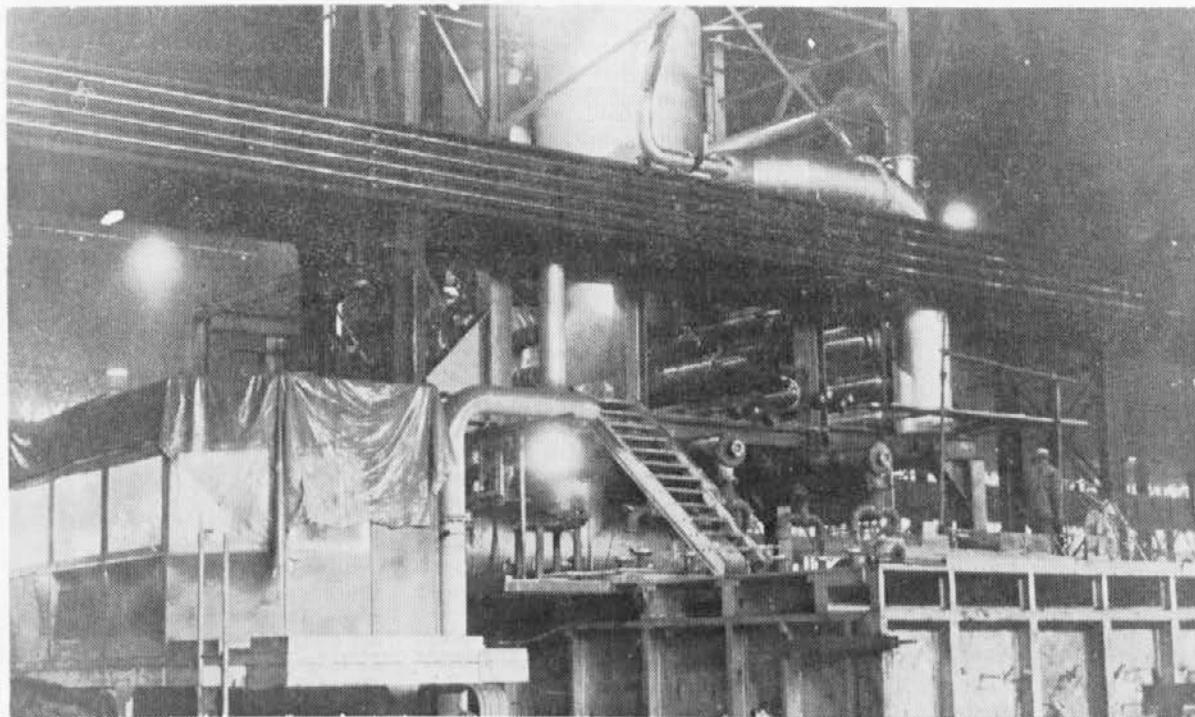
BODOČA HALA STROJEV IN DELOV IN SGV

Razgleda, kakršen je na fotografiji, čez nekaj mesecev s tega mesta ne bo več. Kot nakazuje začeta konstrukcija, bo tu v kratkem stala nova industrijska hala. Gradnja jo tozda Stroji in deli ter SGV. V njej bodo našli prostor linija obdelave torzijskih gredi, del oddelka montaže stiskalnic, oddelek lahkih konstrukcij ter delavnica SGV. Novi proizvodni prostor bo omogočil, da bosta tozda odpravila prostorsko stisko in bolj funkcionalno razmestila proizvodne zmogljivosti. Stroji in deli bodo npr. lahko oblikovali samostojen oddelek valjev.

M. P.

V VALJARNI KONČUJEJO NOVO PEČ

Dela na težko pričakovani ogrevni peči v Valjarni dobro napredujejo. Mehanski del montaže so načrtovali končati do konca februarja, vzporedno pa montirajo tudi električno napeljavo in regulacijsko opremo. Dela opravljajo Hidromontaža in naši električarji.

Ali bo peč pripravljena za delo konec marca, kot je načrtovano, je odvisno predvsem od rezultatov tlačnih in drugih preizkusov.

Nova ogrevna peč v Valjarni bo omogočila neprekinjeno obratovanje lahke proge. Tako bosta lahko tržišče in domači tozd Jeklovlek dobivala dovolj profilov.

H. M.

KULTURA

MONOTIPIJE DARINKA PLEVNICA

Monotipija (gr.), od 17. st. naprej znana grafična tehnika, ki dovoljuje en sam odtis; izdelamo ga tako, da slikamo z oljnatimi barvami na posebni bakreni plošči ali plošči iz umetne smole ali na steklu, nato pa odtisnemo na papir. Spominja na akvarel.

(Po Leksikonu Cankarjeve založbe, Likovna umetnost 1979)

Bistvo grafike je v reproduktivnosti in v tem smislu monotipija ni grafična tehnika, saj ohranja slabost naslikane slike, ki je enkratna in dosegljiva ozkemu krogu ljudi.

Kakor je slika v rezultatih predvidljiva (možne so vsakokratne korekture ali spremembe), pa monotipija ni. Videz motiva na podlagi v detajlih bistveno odstopa od odtisa. Ta enkratnost, neponovljivost je dodaten čar in kvaliteta monotipije.

Obstaja več vrst te tehnike in vsaka ima svoje specifične lastnosti. **Darinko Plevnik** se je predstavil s celo vrsto monotipij, katerih motivi so izrazito intimni in vedno poskušajo še z naslovi pritegniti gledalca ali pokazati avtorjev odnos do življenja. Morda je posrečena kombinacija naslovov in motivov tista, ki nas spominja na nekaj, kar je minilo, npr. naše kmetstvo, na tisto, česar zavestno nismo hoteli ohraniti. V tem smislu, v občutku krivde, nostalgije in tragičnosti so Plevnikove slike hkrati povod za razmišljanje in balzam za naše občutke.

Čeprav vse monotipije niso enako likovno dorečene, pa je njihova pripoved jasna, enostavna in resnična.

Makedonska narodna noša

Hlebec kruha, vrč s klasjem, prazna pokrajina v ozadju in naslov »Naš vsakdanji kruh« nam govore o vsakdanjosti, o poljih žita, ki so bila, kjer so zdaj tovarne in naselja.

Urno nihalo je zastalo v zraku, kakor da se je za trenutek ustavil čas. Kmečka peč, zibelka, kolovrat, prijazna klop, sadje in rože, klet s sodi mošta in še cela množica predmetov, ki vsi govore o miru, domu, domačnosti, iskrenosti, veselju in sožitju. Likovno zanimiva je monotipija z naslovom »Za zaveso«, ki pomeni eksperiment in iskanje novega izraza. Barvno in oblikovno je enotna.

Ženski akt je nov motiv v Plevnikovem delu. Figura je zgolj nakazana (atributi ženskosti), saj avtorja zanima predvsem pripoved in manj anatomija. Telo izstopa iz mozaika barv in govori o raznolikosti ženske narave s simboliko barv (nežnost, čustvenost, strast, ljubezen...).

Kakor so domačiji motivi bližje širšemu krogu in avtorju, so abstrakcije predvsem poskus in kompozicije manj dodelane. V delih se kažejo razmerja med figurativnim in nepredmetnim (abstraktnim), kakor je dvojnost navajena človeška narava in kakor je postavljena človekova filozofija (svetlo — temno, daleč — blizu, lepo — grdo, pošteno — nepošteno, prijetno — neprijetno, minljivo — večno...). Nekatere slike (Čebelnjak, Zlato zrno, Labirint, Dvojica, Iz starega gramofona, Spirale, Intriga) izstopajo iz celotnega koncepta razstave.

Vzemimo torej Plevnikove slike kot spomin na tisto, kar je minilo in kar mineva, in kot opozorilo na zmote, zaradi katerih smo zgradili tovarne in pozabili na tiha praznovanja, naravne zakonitosti, na pozabljen mir tam nekje v hribih, na osamljene in prazne grunte.

Razstava je Plevnikova retrospektiva, ker je raznolika v pristopih in motivih, polna eksperimentov in življenjske zagnanosti, čeprav so dela nastala v obdobju od maja 1986 do februarja 1987. Ob gledanju njegovih del se v globine naše biti naseli mir. Ze s tem bi bil namen razstave dosežen.

Benjamin Kumprej

KULTURNA KRONIKA

5. februarja je bila v Mežici slovesna podelitev Prežihovih plaket za leto 1986. V kulturnem sporedu je sodeloval igralec Jože Zupan, plakete za kulturno dejavnost pa so dobili:

— zlato: Mitja Šipek
— srebrni: dr. Marija Makarovič in Mirko Angeli
— bronaste: Rudi Mlinar, Maks Paradiž, Mara Rupar, Tinca Drofelnik, Valentin Arnold, Joško Hudl in Mešani pevski zbor Mato iz Črne.

6. in 7. februarja je po Mežiški dolini gostovala lutkovna skupina KUD Kobanci iz Kamnice z lutkovno igro Z. Florina: Tobija.

14. februarja je v Cankarjevem domu v Ljubljani gostoval Pihalni orkester ravnških železarjev. Na koncertu, ki je bil dobro obiskan in toplo sprejet, sta sodelovala solista Stanko Arnold in Oto Vrhovnik.

18. februarja je bil v Titovem domu na Ravnah Prežihov spominski večer. Zaznamovali so ga gledališniški KUD Prežihov Vorane z uspešno predstavo prvotno radijske igre Matjaža Kmecla Intervju. V njej je režiserka Silva Sešel dala izkušeni igralki Milki Cesar priložnost ponovno izraziti svoj mnogovrstni gledališki obraz. Igralka je priložnost stoočstno izrabila, saj je predstavila nad družbo razočarano »zmešano babnico«, navdušeno nekdanjo borko, ljubečo sestro, maščevalko, čutečo mater, žensko, ki strastno blodi za resnico, hkrati pa samotarko, ki zaklepa pred svetom svojo hišo in srce. Tudi mladi Matej Strahovnik je dovolj dobro zgradil sicer manj izrazito vlogo radovednega, trmastega, resnico iščočega novinarja.

19. februarja sta bili v Titovem domu dve abonmajski predstavi družinske komedije Mortimerja Cooka Ko mačke odidejo. Nastopilo je Gledališče v gosteh iz Zagreba.

20. februarja je bil v Mežici prvi koncert Od Pliberka do Traberka. Nastopili so: moški pevski zbori Gozdar iz Črne in Društva upokojencev s Prevalj, Foltej Hartman iz Pliberka ter Vres s Prevalj; mešana pevska zborca Srce iz Dobrle vesi ter Mato iz Črne in Koroški oktet z Raven na Koroškem.

21. februarja pa so na drugem koncertu srečanja Od Pliberka do Traberka peli: moški pevski zbori Šentanelški pavri, Stanko Rek iz Dravograda, Janko Vincenc — Harokov iz Radelj in Fužinar z Raven; mešani zbori MKUD Franci Paradiž z Raven, Društva upokojencev s Prevalj, Podjuna iz Pliberka ter Vokalni oktet TRO s Prevalj.

27. februarja je na Prevaljah igral Slovenski kvintet trobil iz Ljubljane. To je bil 3. koncert letošnjega glasbenega abonmaja.

M. P.

NOV USPEH NAŠEGA ORKESTRA

Pihalni orkester ravnških železarjev je imel 14. februarja samostojni koncert v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Ze lanj je pihalni orkester nekajkrat uspešno nastopil. V novemburu je na isti ravni z drugimi skupinami imel dva koncerta (v Gorici in Celju) v okviru prireditve revolucija in glasba; za dan republike je televizija pripravila oddajo, v kateri so ravnške godbenike predvajali v obeh televizijskih mrežah, decembra pa so nastopili na znani prireditvi Lojtrca domačih.

Vsi ti nastopi nam kažejo, da je naš pihalni orkester že dolgo na visoki kakovostni ravni, saj ga tudi poznavalci uvrščajo med najboljše pihalne orkestre pri nas. Poročevalec je v Delu zapisal: »Nastop pihalnega orkestra ravnških železarjev v veliki dvorani Cankarjevega doma bi zanesljivo smeli uvrstiti v zgornji kakovostni razred na lestvici naših pihalnih godb.« v Ljubljanskem dnevniku pa: »Ansambel bleščočih pihal, trobil, tolkal je Lipovnik konsolidiral v vseh možnih mejah in nobenega dvoma ni bilo, da je celoten večer z Ravenčani minil v kar najboljši prezentaciji odlične orkestralne soigre.«

Še bolj je orkester navdušil publiko (med njimi tudi za en avtobus

ravnških »navijačev«). Navdušenje se je stopnjevalo od skladbe do skladbe. Ko je odigral Stanko Arnold s trobento, so poslušalci zahtevali ponovitev. Prav tako ni bilo konca navdušenja po igranju Ota Vrhovnika, ki je s saksofonom virtuozno soliral. Ob koncu koncerta so poslušalci zahtevali še igranja, ne zaradi vpludnosti ali navade, temveč zares iz navdušenja. Vsega tega seveda ni možno popisati, temveč je to treba doživeti. Le tako naprej!

M. G.

NAGRADA MIRKU ANGELIJU

Mirko Angeli, kulturni referent v Železarni Ravne, je že tri leta predsednik sveta poverjenikov pri UO Prešernove družbe. Letos je prejel prvo nagrado za ustvarjalni delež pri širitvi mreže poverjenikov Prešernove družbe na Slovenskem. — Čestitamo!

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

Franc Pečnik

Dve pesmi

Odzeganje

Kako težke, o vrba,
so nevidne kaplje
na tvojih listih.

Ti, kot žalostna mati,
zbiraš duše obešencev,
jim odpustiš
in ko zdrsejo v zemljo
pri tvojih nogah,
jih nemirna
še vedno kličeš.

Tudi ti
si se nekoč odrekla
veselemu vnebovzetju.

Ampak zakaj si žalostna,
mi povej, povej, zakaj
te vidimo
žalostno in utrujeno,
mi, ki se še polni življenja
v otroški radosti
obešamo na tvoje veje?

Cipresa

Cipresa ima dušo...
Kako žari!
Ko stopam bliže:
ni le presev luči?
Ko sem ob njej:
O, kako živo drhti!

Ukradla se je, nemarnica,
cestna svetilka, bila je odveč
za našo svetlo pot,
in prišla umirat
na konec pokopališča koruze
v naročje ciprese...

Cipresa ima dušo!
Kako temno šumi!

8. MARCU OB ROB

Ob prazniku žensk se vsako leto znova ponavlja stara slika: veliko se govori o enakopravnosti žensk, njihovi moške in poklicni kolegi pa so ta dan (in morda še kak prej in pozneje) prav posebej pozorni.

Odstranimo to polakirano podobo položaja žensk in si pogledimo nekatera objektivna dejstva iz slovenske raziskave, ki govorijo drugače. Raziskavo Kvaliteta življenja so leta 1984 na vzorcu 2500 oseb izvedli sodelavci Inštituta sociologije iz Ljubljane. Vanjo so vključili naslednje dimenzije kvalitete življenja: otroštvo, selitve, stanovanje, bivalno okolje, družino, izobraževanje, zdravje in zdravstvo, zaposlitev in delovne razmere, ekonomsko stanje, varnost in prosti čas.

Področja, kjer so se ženske slabše »odrezale« kot moški, so:

IZOBRAŽEVANJE

— Polovica anketirancev je imela nedokončano oziroma dokončano osnovno šolo — med njimi pa je bilo več žensk (58,1%) kot moških (41,2%).

— Visoko izobrazbo je imelo kar dvakrat več moških kot žensk, slika pa je obrnjena pri višješolski izobrazbi.

— Med tistimi, ki se v zadnjem letu niso izobraževali (84,2%), je bilo več žensk kot moških.

— Pripravljenost za izobraževanje je bila pri ženskah nižja.

BREZPOSELNOST

— Stopnja odkrite brezposelnosti (delež aktivne populacije, ki nima zaposlitve, a jo išče prek različnih kanalov zaposlovanja), je bila na splošno nizka (2,1%), a večja pri ženskah kot pri moških.

— Podobno je bilo s stopnjo latentne brezposelnosti (delež aktivne populacije, ki nima zaposlitve, in je iz različnih razlogov ne išče, četudi se želi zaposliti).

ZAKONI NARAVE

V šoli smo spoznavali razne matematične, fizikalne, kemijske zakone in zakonitosti. Eden izmed zakonov narave, ki ga v učbenikih ni najti, je Murphyjev zakon (iz leta 1949). Z njim se srečujemo predvsem tehniki, čeprav je splošno veljaven in priznan. Murphyjev zakon se glasi:

»Če so možnosti, da gre karkoli napak, bo šlo.«

Iz tega zakona so izvedene še nekatere zanimive zakonitosti:

1. Nič ni tako lahko, kakor je videti.

2. Prepuščene same sebi gredo stvari od slabega na slabše oziroma po poti, ki povzroči največ škode; ko stvari prično iti napak, gredo vse naenkrat.

3. Ko predvidite tri poti, po katerih bi se stvari lahko napač-

DELOVNA OBREMENITEV

— Več kot 12 ur na dan je delala (redno delo, nadure, popoldanska obrt, kmetijstvo in gospodinjstvo) več kot polovica anketirancev — med njimi 33% moških in 73,4% žensk.

GOSPODINJSKO DELO

— Najmanj 1 uro je delalo dnevno v gospodinjstvu 64,5% respondentov. Razlike po spolu so očitne: kar 95% žensk in le 32,7% moških.

— Ženske so v poprečju porabile za gospodinjstvo opravila 4,2 uri na dan, moški pa 2,1 uro.

— Poprečno število ur dela v gospodinjstvu na teden je bilo 25,7 ure, vendar so ženske v poprečju pri teh opravilih prebile več časa (29,3 ure) kot moški (14,8 ure).

— Zato ni presenetljivo, da je skoraj četrtina vseh anketiranih priznala, da jih delo v gospodinjstvu preveč obremenjuje, medtem ko je to trdilo le 10,4% anketirancev.

— Ženske so se tudi z otroki bolj ukvarjale kot moški.

— Četrtna žensk, ki so imele tri ali več otrok, ni bila zaposlena (pri starših z enim otrokom v zaposlenosti ni bilo razlik med spoloma).

— Ohranja se torej tradicionalna delitev dela: ženske v večjem obsegu opravljajo gospodinjstva in dela, povezana z otroki, moški pa se angažirajo izven gospodinjstva — opravljajo razna honorarna in obrtna dela in obdelujejo zemljo.

ZDRAVJE

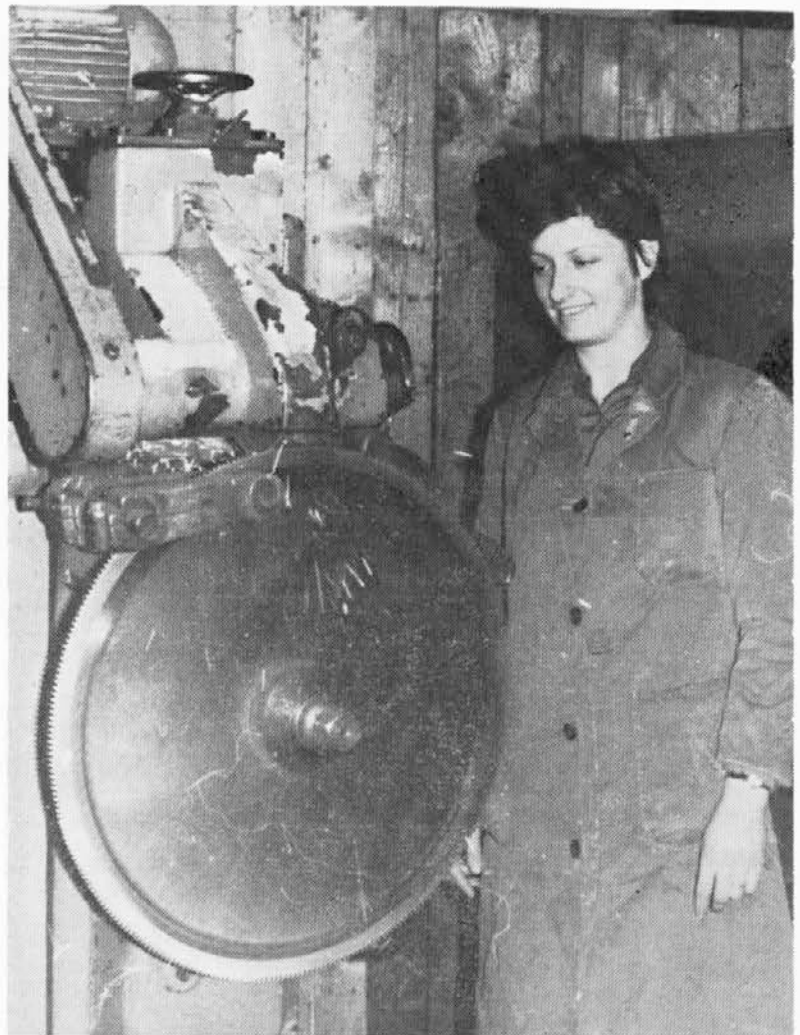
— Ženske (62,4%) so večkrat kot moški (33,7%) potožile, da so utrujene.

— Dvakrat pogosteje so imele glavobole.

— Večkrat so obiskale zdravnika in použile tudi več zdravil kot moški.

Komentar najbrž ni potreben.

Andreja Čibron

Ostro brušenje krožnih žag v Industrijskih nožih

IZ OBČINE IN REGIJE

ŽE ZNANA VPISNA MESTA

Po predlogu Izobraževalne skupnosti Slovenije naj bi se v šolskem letu 1987/88 v koroški regiji v 25 oddelkov usmerjenega izobraževanja vpisalo 750 učencev, v 11 oddelkov za odrasle pa 330 kandidatov. Od tega je v občini Ravne predvidenih 14 oddelkov s 420 učenci ter 7 oddelkov za 210 odraslih.

SANACIJA MEŽIŠKEGA RUDNIKA

Program sanacije mežiškega rudnika je razdeljen na dva dela. Prvi je sprotna sanacija, s katero naj bi povečali proizvodnjo, izboljšali likvidnost in pokrili lanske izgube. Drugi je dolgoročno reševanje gospodarskega položaja DO, ki zajema postopno opuščanje rudarskih obratov in ekološko sanacijo.

PRVI ZAJAMČENI OD V OBČINI

Ker v Delovni skupnosti SIS materialne proizvodnje občine Ravne niso imeli sprejetih nobenih samoupravnih splošnih aktov, razen tistega o ustanovitvi, imajo na zahtevo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine od januarja 1987 zajamčene OD. Takšen OD naj bi prejeli dokler, da bodo sprejeli ustrezne akte.

LANI SMO BILI ZADOVOLJIVO PRESKRBLJENI

V občini Ravne smo bili v letu 1986 z osnovnimi artikli zadovoljivo preskrbljeni. Nekoliko slabša je bila založenost s kvalitetnim južnim sadjem in s tekstilnimi izdelki, težave pa so bile tudi z dobavo premoga.

PREDLOG DELITVE PRESEŽKOV SIS

SIS družbenih dejavnosti občine Ravne so v letu 1986 združile 0,7% oziroma okoli 38 milijonov din sredstev več, kot je bilo načrtovano. Po predlogu Izvršnega sveta Skupščine občine Ravne naj bi 10 milijonov din vrnili gospodarstvu, ostali del pa bi porabile same SIS za pokritje obveznosti, ki izhajajo še iz programov za leto 1986 in za mejne naloge v letu 1987.

(Vir: Referalne informacije Indok centra občine Ravne)

Priredil: Janez Bratina